

OPĆI UVJETI ZA OSIGURANJE OSOBA

Opće uvjete za osiguranje osoba, broj: 158-00/12 od 29.02.2012.godine, usvojila je Uprava BSO d.d. Sarajevo u skladu sa člankom 129. Statuta BOSNA-SUNCE osiguranje d.d. Sarajevo broj: 270-00/09 od 27.04.2009. godine (notarska obrada i ovjera Prečišćenog teksta Statuta, broj: OPU-IP:226/2009), i Rješenjem Agencije za nadzor osiguranja F BiH broj: 1.0.-059-618/12 od 11.05.2012. godine, na sjednici održanoj 23.05.2012.godine.

OPĆI UVJETI ZA OSIGURANJE OSOBA

I. Opće odredbe

Članak 1.

- 1] Opći uvjeti za osiguranje osoba (u daljnjem tekstu: Opći uvjeti) uređuju opća prava i obaveze zainteresiranih osoba iz ugovora o osiguranju osoba.
- 2] Opći uvjeti se pravno temelje na odredbama Zakona o obligacionim odnosima i sastavni su dio svih ugovora o osiguranju osoba.

Članak 2.

- 1] Pojedini izrazi i pojmovi u ovim uvjetima imaju značenje:
  - 1] osiguravatelj – Bosna-Sunce osiguranje d.d. Sarajevo;
  - 2] ponuditelj - osoba koja osiguravatelju podnosi ponudu za osiguranje;
  - 3] ugovaratelj - osoba koja s osiguravateljem sklapa ugovor o osiguranju osoba i preuzima obavezu plaćanja premije;
  - 4] osiguranik - osoba na čiji se život sklapa osiguranje;
  - 5] pristupna dob osiguranika - životna dob osiguranika u trenutku sklapanja ugovora o osiguranju, koja se dobije tako da se od kalendarske godine u kojoj se sklapa osiguranje oduzme kalendarska godina u kojoj je osiguranik rođen;
  - 6] korisnik - osoba koja temeljem ugovora o osiguranju ili nekog kasnijeg pravnog posla, ima pravo na osiguranu sumu odnosno naknadu;
  - 7] ponuda - pisani prijedlog ponuditelja osiguranja na obrascu osiguravatelja, u kojem ponuditelj iskazuje volju za sklapanje ugovora o osiguranju;
  - 8] ugovor o osiguranju - ugovor sklopljen između ugovaratelja i osiguravatelja. Ugovor o osiguranju sastoji se od: ponude za osiguranje, police, Općih uvjeta za osiguranje osoba, odgovarajućih Posebnih uvjeta te supotpisanih pisanih priloga ugovoru ili pisanih priloga ovjerenih od strane javnog bilježnika;

- 9] premija - novčani iznos koji je ugovaratelj obavezan platiti osiguravatelju temeljem ugovora o osiguranju;
- 10] osigurani slučaj - budući, neizvjestan događaj koji ne ovisi o isključivoj volji ugovaratelja osiguranja, osiguranika i korisnika;
- 11] trajni invaliditet - potpuni ili djelomični gubitak: organa, funkcije organa ili pojedinih dijelova organa osiguranika, nastao kao posljedica ostvarenja osiguranog slučaja
- 12] osigurana suma - ugovoreni novčani iznos kojeg je osiguravatelj u obavezi isplatiti ako se ostvari osigurani slučaj;
- 13] naknada - novčani iznos koji je osiguravatelj obavezan uplatiti korisniku ako se ostvari osigurani slučaj s ugovorenom posljedicom;
- 14] polica - pisana isprava o sklopljenom ugovoru o osiguranju;

Članak 3.

- 1] Ako se ugovor o osiguranju osoba sklapa za osiguranike koji su državljani BIH, tada se plaćanje premije i isplata osigurane sume odnosno naknade ugovara u domaćoj valuti s valutnom klauzulom, što znači da se premija, osigurana suma i naknada ugovara i u EUR-ima, uvažavajući srednji kurs domaće valute prema EUR-u, prema srednjoj kursnoj listi Centralne banke BIH na dan uplate premije odnosno na dan isplate.
- 2] Ako se ugovor o osiguranju osoba sklapa za osiguranike koji su strani državljani, tada se plaćanje premije i isplata, ugovara u stranoj valuti.

II. Ponuda za osiguranje

Članak 4.

- 1] Ugovor o osiguranju sklapa se na temelju pisane ponude, koju ponuditelj - potencijalni ugovaratelj, dostavlja osiguravatelju na obrascu osiguravatelja. Ponudu obavezno potpisuju ponuditelj i predstavnik osiguravatelja.
- 2] Ako je osiguranik treća osoba, a osiguranje se sklapa za slučaj smrti, tada ponudu potpisuje i osiguranik ili ugovaratelj mora priložiti pisanu saglasnost osiguranika s naznakom osigurane sume.
- 3] Ponuda je brojčano označeni obrazac osiguravatelja, koji sadrži sve bitne elemente ugovora o osiguranju.
- 4] Pisana ponuda upućena osiguravatelju, obavezuje ponuditelja osam dana ako se osiguranje sklapa bez liječničkog pregleda osiguranika, odnosno tri deset dana ako je potreban liječnički pregled, od dana kada je osiguravatelj primio ponudu.

- 5] Ako osiguravatelj ne odbije ponudu u pisanom obliku u rokovima iz stavka 4 ovog članka ili ne zatraži dodatne podatke, smatrat će se da je ugovor sklopljen od dana koji je na ponudi utvrđen kao dan početka osiguranja.
- 6] U slučaju da osiguravatelj zatraži dodatne podatke za obradu ponude, rok iz stavka 4 ovog članka, počinje teći od dana kada je osiguravatelj primio dodatno tražene podatke.
- 7] Ako osiguravatelj izjavi u pisanom obliku da prihvaća ponudu samo pod izmjenjenim uvjetima, ugovor se smatra sklopljenim kada ponuditelj pristane na izmjenjene uvjete. Smatrat će se da je ponuditelj odustao od ugovora, ako svoj pisani pristanak ne dostavi osiguravatelju u roku od osam dana od dana primitka preporučenog pisma osiguravatelja.
- 8] Osiguravatelj može odbiti ponudu za osiguranje bez posebnih obrazloženja i nema obavezu ponuditelju vratiti ponudu s priloženim dokumentima.

III. Polica osiguranja

Članak 5.

- 1] Ako je osiguravatelj prihvatio ponudu, tada on ispostavlja policu osiguranja i dostavlja je ugovaratelju kao dokaz da je sklopljen ugovor o osiguranju.
- 2] Polica osiguranja ispostavlja se u jednom primjerku. U slučaju da se polica osiguranja izgubi ili uništi, ugovaratelj osiguranja može pisanim putem zahtijevati da osiguravatelj ispostavi duplikat izgubljene ili uništene police.
- 3] Polica osiguranja sadrži sve bitne elemente ugovora o osiguranju koji se nalaze na ponudi, a naročito: ime i prezime odnosno naziv ugovaratelja, ime i prezime osiguranika, datum rođenja osiguranika, jedinstveni matični broj građana osiguranika, ime i prezime odnosno naziv korisnika, jedinstveni matični broj građana za korisnika fizičku osobu odnosno matični broj građana za korisnika pravnu osobu, događaj o kojem ovisi isplata osigurane sume, datum ispostavljanja police, trajanje osiguranja, osiguranu sumu te premiju osiguranja.
- 4] Polica osiguranja može glasiti na određenu osobu ili po naredbi, ali ne može glasiti na donositelja.
- 5] Polica po naredbi može se prenositi samo punim indosamentom. Za pravovaljanost indosamenta, potrebno je upisati ime korisnika (indosatara), datum indosiranja i potpis indosanta.
- 6] Ako odredbe police odstupaju od odredaba ponude, ponuditelj ima pravo u roku od petnaest dana od primitka police pisano izjaviti da odustaje od ugovora. U protivnom, smatra se da je policu u potpunosti prihvatio.

IV. Uvjeti osiguranja

Članak 6.

- 1] Ugovaratelj osiguranja i osiguravatelj sklapaju ugovor o osiguranju prema odredbama Općih uvjeta i Posebnih uvjeta, koje propisuje osiguravatelj.
- 2] Opći uvjeti i odgovarajući Posebni uvjeti uručuju se ugovaratelju prilikom sklopljenog ugovora o osiguranju osoba, te čine cjelinu uvjeta uz koje se sklapa ugovor.
- 3] Ako dođe do neslaganja između odredbi upisanih na polici osiguranja u odnosu na odredbe propisane Općim ili Posebnim uvjetima, postupit će se na sljedeći način:
  - 1] u slučaju neslaganja odredbi police i odredbi uvjeta osiguranja, primjeniti će se odredbe police
  - 2] u slučaju neslaganja Općih i Posebnih uvjeta, primjeniti će se odredbe Posebnih uvjeta.
- 4] Na jednoj polici može se sklopiti više ugovora o osiguranju. Svaki od tih ugovora je poseban ugovor, na kojeg se osim Općih uvjeta, odnose i odgovarajući Posebni uvjeti za određenu vrstu osiguranja.

V. Pisani oblik

Članak 7.

- 1] Ugovor o osiguranju proizvodi pravni učinak, samo ako je sklopljen u pisanom obliku.
- 2] Sve naknadne promjene odredbi već sklopljenog ugovora o osiguranju vrijede i proizvode pravni učinak samo ako su saglasno ugovorene i supotpisane od strane ugovaratelja i osiguravatelja na obrascu osiguravatelja.
- 3] Temeljem zakonskih propisa ili u posebnim uvjetima može se odrediti da se neke obavijesti osiguravatelja upućuju ugovaratelju preporučenim pismom (primjerice: obavijest osiguravatelja o neplaćanju dospelje premije).

VI. Obaveze ugovaratelja osiguranja

Članak 8.

- 1] Ugovaratelj osiguranja može biti fizička ili pravna osoba, koja ugovorom o osiguranju preuzima obavezu plaćanja premije osiguranja.
- 2] Ugovaratelj osiguranja obavezan je prijaviti osiguravatelju sve okolnosti koje su značajne za ocjenu rizika, prilikom sklapanja ugovora. Posebno značajnim okolnostima smatraju se odgovori na pisana pitanja koja su postavljena ugovaratelju na obrascu ponude osiguravatelja.

- 3] Ako u razdoblju od podnošenja ponude do sklapanja ugovora o osiguranju dođe do povećanja opasnosti koje mogu utjecati na život i zdravlje osiguranika (primjerice: promjena zanimanja, posebno teška oboljenja ili ozljeda osiguranika), podatke o tome, ugovaratelj osiguranja obavezno mora pisano prijaviti osiguravatelju.
- 4] Ugovaratelj osiguranja obavezan je prijaviti osiguravatelju promjenu svih okolnosti koje bi mogle utjecati na povećanje rizika nakon sklapanja ugovora. Povećanim rizikom smatra se: promjena zanimanja osiguranika, izlaganje osiguranika posebnim opasnostima, bavljenje osiguranika sportom, putovanje u krizna područja te ovisnost osiguranika o alkoholu, drogama, lijekovima i nikotinu.
- 5] Ugovaratelj osiguranja obavezan je ispuniti sve ugovorne, zakonske i moralne obaveze u cilju sprječavanja nastupanja smrti ili nesretnog slučaja osiguranika, odnosno učiniti sve što je u njegovoj mogućnosti da se smanje posljedice nesretnog slučaja.
- 6] Ugovaratelj osiguranja obavezan je u toku trajanja ugovora o osiguranju, u roku od 15 dana, od dana promjene, obavijestiti osiguravatelja o promjeni svoje adrese, naziva, prebivališta ili sjedišta.

VII. Posljedice neizvršenja obaveza ugovaratelja

Članak 9.

- 1] Ako ugovaratelj osiguranja namjerno netačno prijavi ili namjerno prešuti značajnu okolnost za ocjenu rizika, osiguravatelj može, u roku od tri mjeseca od saznanja za to, zahtijevati poništenje ugovora pred nadležnim sudom.
- 2] Ako ugovaratelj osiguranja nije namjerno učinio netačnu prijavu ili je nenamjerno propustio dati dužnu obavijest, osiguravatelj može, u roku od mjesec dana od saznanja za to, izjaviti da raskida ugovor o osiguranju ili predložiti razmjerno povećanje premije.
- 3] Ako se osigurani slučaj ostvario nakon nenamjerno učinjene netačne prijave ili nenamjernog propusta ugovaratelja iz stavka 2. ovog članka, prije nego što je došlo do raskida ugovora odnosno prije razmjernog povećanja premije, osigurana suma odnosno naknada se smanjuje u razmjeru između plaćene premije i premije koju je trebalo platiti.
- 4] Ako ugovaratelj osiguranja ne ispuni neku od ugovornih ili zakonskih obaveza prije ili nakon nastupanja osiguranog slučaja, osiguravateljeva obaveza smanjuje se razmjerno suodgovornosti ugovaratelja osiguranja.

- 5] Ako ugovaratelj promijeni ime, naziv, adresu prebivališta ili sjedište, a o tome ne obavijesti osiguravatelja u roku od 15 dana od dana promjene, sve preporučene obavijesti koje osiguravatelj pošalje na njegovu posljednju poznatu adresu i poznati naziv, stupaju na snagu s danom odašiljanja tih obavijesti.
- 6] Ako ugovaratelj netačno prijavi godine života osiguranika, vrijediti će sljedeća pravila:
  - 1] ugovor o osiguranju je ništavan i osiguravatelj je dužan vratiti sve primljene premije, ako je prijavljeno da osiguranik ima manje godina od stvarnih, a njegove stvarne godine prelaze godine koje je osiguravatelj odredio kao gornju granicu u posebnim uvjetima
  - 2] ugovor o osiguranju je pravovaljan, ako je prijavljeno da osiguranik ima manje godina od stvarnih, uz uvjet da stvarne godine ne prelaze godine koje je osiguravatelj odredio kao gornju granicu u posebnim uvjetima. U tom slučaju, smanjuje se osigurana suma u skladu s pristupnom dobi osiguranika
  - 3] ugovor o osiguranju je pravovaljan, ako je prijavljeno da osiguranik ima više godina od stvarnih, uz uvjet da stvarne godine ne prelaze godine koje je osiguravatelj odredio kao gornju granicu u posebnim uvjetima. U tom slučaju, smanjuje se premija na odgovarajući iznos prema pristupnoj dobi osiguranika, a osiguravatelj je dužan vratiti dio primljenih premija, na koje nije imao pravo.

VIII. Obaveza osiguravatelja

Članak 10.

- 1] Osiguravatelj je obavezan upoznati ugovaratelja s tekstom Općih i Posebnih uvjeta osiguranja, te mu iste uručiti prilikom sklapanja ugovora o osiguranju.
- 2] Osiguravatelj se obavezuje da će korisniku osiguranja, u slučaju ostvarenja osiguranog slučaja, isplatiti ugovorenu osiguranu sumu i/ili ugovorenu naknadu.
- 3] Osiguravatelj će ugovorenu obavezu izvršiti u roku od četrnaest dana od dana, kada je nedvojbeno utvrdio postojanje te obaveze i iznos obaveze. Ako korisnik, ugovaratelj ili osiguranik, ne dostave tražene podatke, informacije i dokumentaciju o nastanku osiguranog slučaja ili je protiv njih pokrenut prekršajni ili kazneni postupak u svezi osiguranog slučaja, osiguravatelj ima pravo odgoditi rješavanje odštetnog zahtjeva.
- 4] Prilikom svake isplate temeljem ugovora o osiguranju, osiguravatelj ima pravo naplatiti sve dospjele obroke premije uvećane za zatezne kamate.

- 5] Osiguravatelj ima obavezu poslovati po ekonomskim načelima te stalno voditi brigu da se prikupljena novčana sredstva sigurno i na zakonom propisani način plasiraju odnosno ulažu, stvarajući time preduvjete za bezuvjetnu likvidnost kod izvršenja ugovorenih obaveza.

IX. Isključenje i ograničenje obaveze osiguravatelja

Članak 11.

- 1] Ako je ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili korisnik osiguranja, namjerno ili prijevarom izazvao odnosno prouzročio osigurani slučaj, osiguravatelj se u potpunosti oslobađa ugovorne obaveze.
- 2] Osiguravateljeva obaveza je potpuno isključena, ako je osigurani slučaj nastupio:
- 1] samoubistvom osiguranika do isteka prve godine osiguranja
  - 2] zbog pokušaja samoubistva osiguranika iz bilo kojeg razloga
  - 3] zbog toga što je korisnik namjerno prouzročio smrt osiguranika, a do tada nisu uplaćene barem tri godišnje premije
  - 4] zbog toga što je osiguranik namjerno prouzročio nesretni slučaj
  - 5] pri pripremi, pokušaju ili pri izvršenju kaznenog djela od strane osiguranika.
- 3] Kada se ostvari osigurani slučaj, osiguravatelj nije u obavezi isplatiti korisniku osigurane sumu, već samo do tada prikupljenu matematičku rezervu, ako:
- 1] osiguranik izvrši samoubistvo u razdoblju nakon isteka prve godine trajanja osiguranja do isteka treće godine trajanja osiguranja
  - 2] korisnik ili ugovaratelj namjerno prouzroči smrt osiguranika, a do tada su uplaćene barem tri godišnje premije
  - 3] je izvršena smrtna kazna nad osiguranikom
  - 4] je smrt osiguranika prouzročena ratom, bez obzira je li objavljen
  - 5] je smrt osiguranika prouzročena ratnim događajima, neprijateljstvima ili ratu sličnim radnjama, građanskim ratom, revolucijom, ustankom ili građanskim nemirima koji nastanu iz takvih događaja
  - 6] je smrt osiguranika prouzročena sabotazom ili terorizmom, počinjenim iz političkih pobuda, nasiljem ili drugim sličnim događajima u kojima je sudjelovao osiguranik.
- 4] Posebnim uvjetima za osiguranje, određeni su detaljnije slučajevi isključenja odnosno ograničenja obaveza osiguravatelja.

X. Osiguranik

Članak 12.

- 1] Osiguranje osoba može biti ugovoreno samo ako je osiguranik zdrava osoba, prema kriterijima osiguravatelja.
- 2] Ako osiguranik nije potpuno zdrava osoba ili ako osigurana suma premašuje određeni iznos, osiguravatelj može tražiti da takav osiguranik bude liječnički pregledan.
- 3] Osobe koje se bave rizičnim zanimanjima ili hobijima, osiguravaju se uz naplatu povećane premije osiguranja.

Članak 13.

- 1] Ugovaratelj osiguranja i osiguranik mogu biti iste osobe u ugovoru o osiguranju osoba. U tom slučaju, nema nikakvih zakonskih ograničenja glede ugovaranja osiguranja.
- 2] Ako se ugovara osiguranje za slučaj smrti osiguranika, koji nije ugovaratelj nego treća osoba, za pravovaljanost tog ugovora potreban je potpis treće osobe na ponudi za osiguranje, kojim treća osoba izražava svoju saglasnost s odredbama ugovora.

Članak 14.

- 1] Ugovor o osiguranju za slučaj smrti treće osobe koja je mlađa od četrnaest godina i osobe koja je potpuno poslovno nesposobna pravno je ništavan, te je osiguravatelj dužan vratiti ugovaratelju primljenu premiju temeljem takvog ugovora.
- 2] Ako je treća osoba starija od četrnaest godina a nije navršila osamnaest godina, za ugovor o osiguranju za slučaj smrti takve osobe potrebna je, pored njezine pisane saglasnosti i pisana saglasnost njezina zakonskog zastupnika.

Članak 15.

- 1] Osiguranik je dužan, osim kod ostvarenja slučaja smrti, odmah obavijestiti osiguravatelja o nastupanju osiguranog slučaja, a najkasnije kada mu to dopusti zdravstveno stanje.
- 2] Ako osiguranik ne izvrši obavezu iz stavka 1 ovog članka, ali i svaku drugu zakonsku ili ugovornu obavezu, osiguravateljeva obaveza smanjuje se razmjerno povećanoj obavezi osiguravatelja, koja je nastala zbog tog neizvršavanja.
- 3] Osiguranik je dužan sudjelovati u možebitnim vještačenjima, ako se to od njega zatraži te predložiti vještacima potrebne informacije i dokumentaciju.
- 4] Vještačenje može provesti i osiguravatelj o svom trošku, radi utvrđivanja okolnosti nastanka osiguranog slučaja odnosno visine naknade.

XI. Korisnik osiguranja

Članak 16.

- 1] Ugovaratelj osiguranja određuje korisnika osiguranja u ugovoru o osiguranju, u nekom kasnijem pravnom poslu (primjerice: ustupanje, zalaganje) te oporukom. Korisnik osiguranja može biti svaka fizička i/ili pravna osoba.
- 2] Korisnik se u pravilu određuje: imenom i prezimenom ili nazivom, te jedinstvenim matičnim brojem građana odnosno matičnim brojem. Ako korisnik nije određen na takav način, tada se koriste uopćeni izrazi koji nedvojbeno određuju korisnika, primjerice: zakonski nasljednici, i sl.
- 3] Ugovaratelj osiguranja ima pravo promijeniti ili opozvati prethodno određenog korisnika, ali to mora učiniti pisanim putem na obrascu osiguravatelja i ovjeriti taj obrazac kod javnog bilježnika.
- 4] U slučaju da se ugovor o osiguranju života zaključuje na život treće osobe, za pravovaljano određivanje korisnika potrebna je i pisana saglasnost te treće osobe.
- 5] U slučaju smrti određenog korisnika osiguranja, korist iz osiguranja pripada narednom korisniku, a ako taj nije određen, tada korist iz osiguranja pripada imovini ugovaratelja osiguranja.
- 6] Ako su za korisnike određeni nasljednici ugovaratelja, a ugovaratelj nije odredio koliko koristi pripada pojedinom nasljedniku, podjela koristi će se izvršiti razmjerno njihovim nasljedničkim udjelima. Osigurana suma ne ulazi u ostavinsku masu ugovaratelja osiguranja ni onda kada su za korisnike određeni njegovi nasljednici.
- 7] Ako su za korisnike određene osobe koje nisu nasljednici, podjela koristi će se izvršiti ravnopravno na onoliko dijelova koliko ima određenih korisnika.
- 8] Ako je korisnik maloljetna osoba, korist iz osiguranja će se isplatiti njegovim roditeljima ili starateljima.
- 9] Povjerci ugovaratelja osiguranja i osiguranika nemaju pravo na osiguranu sumu ugovorenu za korisnika, osim u slučaju kada ugovaratelj propisanim načinom promijeni ili opozove korisnika.

XII. Trajanje osiguranja

Članak 17.

- 1] Trajanje osiguranja određeno je ugovorom o osiguranju. To znači da su početak osiguranja i istek osiguranja određeni identično na ponudi i na polici za osiguranje.

- 2] Osiguranje proizvodi pravni učinak od isteka dvadeset četvrtog sata dana koji je u polici upisan kao dan početka trajanja osiguranja, pod uvjetom da je do tada uplaćena premija ili prvi obrok premije, a traje do isteka dvadeset četvrtog sata dana koji je u polici upisan kao istek osiguranja.

XIII. Premija osiguranja

Članak 18.

- 1] Premija osiguranja plaća se, u pravilu, unaprijed, sukladno ugovorenim rokovima u ugovoru o osiguranju.
- 2] Plaćanje premije osiguranja može se ugovoriti na dva načina, kao: jednokratno plaćanje ili obročno plaćanje.
- 3] Ako je ugovoreno jednokratno plaćanje premije, ukupan iznos premije mora biti uplaćen na dan sklapanja ponude osiguranja, a u slučaju ugovorenog obročnog plaćanja premije, prvi obrok premije mora biti uplaćen na dan sklapanja ponude osiguranja.
- 4] Kao dan plaćanja premije osiguranja putem banke ili druge organizacije, smatrati će se dan kada je banka ili druga organizacija temeljem novčane doznake u korist osiguravatelja odobrila njegov račun za iznos naznačen u nalogu.
- 5] U slučaju zakašnjenja plaćanja ugovorenih obroka premije, osiguravatelj će obračunati zakonsku zateznu kamatu i pripisati je sljedećem obroku premije. Ako ugovaratelj ne plati zakonske zatezne kamate, iste će se odbiti prilikom isplate ugovorene obaveze osiguravatelja.
- 6] U slučaju ostvarenja osiguranog slučaja smrti, osiguravatelj ima pravo naplatiti premiju za cijelu osiguravateljnu godinu u kojoj je nastupila smrt osiguranika.
- 7] Iznos premije određuje osiguravatelj temeljem tarifa, formiranih aktuarskim izračunom. Iznos premije ovisi o: osiguranoj sumi, trajanju osiguranja, pristupnoj dobi osiguranika, spolu osiguranika, zanimanju osiguranika, zdravstvenom stanju osiguranika i rokovima plaćanja.
- 8] Troškove uplate premije osiguranja, poreze, prireze i doprinose, određene pozitivnim zakonskim propisima, koji terete uplaćenu premiju, snosi ugovaratelj osiguranja.
- 9] Ugovaratelj osiguranja može na početku svake sljedeće osiguravateljne godine, tražiti pisanim putem, da osiguravatelj izmjeni ugovorene rokove i način plaćanja premije.

XIV. Posljedice neplaćanja premije

Članak 19.

- 1] Ako ugovaratelj osiguranja ne uplati jednokratno ugovorenu premiju odnosno prvi obrok premije na ugovoreni način, ugovor o osiguranju ne proizvodi pravni učinak. Obaveza osiguravatelja počinje tek sljedećeg dana nakon dana uplate ugovorenog prvog obroka premije ili nakon jednokratne uplate ukupne premije.
- 2] Ako ugovaratelj osiguranja kasni s plaćanjem dospjelog obroka premije, osiguravatelj ga obavještava preporučenim pismom da nije platio premiju. U tom pismu, daje mu dodatni rok od trideset dana, od dana kada je ugovaratelj primio preporučeno pismo, da plati dospjelu premiju.
- 3] Ako ugovaratelj ne plati dospjelu premiju ni u tom dodatnom roku iz stavka 2 ovog člana, a to ne učini ni neka druga zainteresirana strana, osiguravatelj može:
  - 1] ako su do tada plaćene barem tri godišnje premije, izjaviti ugovaratelju osiguranja da smanjuje osiguranu sumu prema Tablici smanjenih osiguranih suma (kapitalizacija) bez daljnjeg plaćanja premije osiguranja koje je sastavni dio police osiguranja.
  - 2] ako do tada nisu plaćene barem tri godišnje premije, izjaviti ugovaratelju da raskida ugovor o osiguranju.
  - 4] U slučaju da se nakon upućene obavijesti osiguravatelja o dospjeću neplaćene premije, osigurani slučaj ostvario prije raskida ugovora ili smanjenja osigurane sume, smatrat će se da je osigurana suma smanjena odnosno da je ugovor raskinut, ovisno o tome je li ugovorena premija uplaćena barem za tri godine ili nije.

XV. Prijava osiguranog slučaja

Članak 20.

- 1] Ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili korisnik osiguranja dužni su odmah po saznanju, a najkasnije u roku od sedam dana od nastupa osiguranog slučaja, prijaviti osiguravatelju ostvarenje osiguranog slučaja.
- 2] Teret dokaza o nastupanju osiguranog slučaja je na ugovaratelju osiguranja, osiguraniku ili korisniku osiguranja. Pod dokazivanjem smatra se predočenje činjenica i dostava službene dokumentacije o nastupu osiguranog slučaja i dokaz da je osigurani slučaj pokriven ugovorom o osiguranju.

- 3] Ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili korisnik, obavezni su osiguravatelju pružiti sve raspoložive informacije i originalnu pisanu službenu dokumentaciju, temeljem kojih se može utvrditi način nastanka osiguranog slučaja i visina obaveze osiguravatelja.
- 4] Osiguravatelj može, na svoj trošak, bez pitanja i odobrenja osiguranika, ugovaratelja ili korisnika, zatražiti od liječnika i medicinskih institucija svu potrebnu dokumentaciju, policijske zapisnike s priložima, te potpuni zdravstveni karton osiguranika koji sadrži sve relevantne podatke o zdravstvenom stanju osiguranika.

XVI. Zastupnici u osiguranju

Članak 21.

- 1] Svi zastupnici osiguravatelja u poslovima osiguranja imaju pravo pružiti potrebne informacije i savjete ugovaratelju osiguranja te prikupljati i sklapati ponude za osiguranje.
- 2] Zastupnici u osiguranju nisu ovlašteni: ispostaviti policu osiguranja, dopunjavati ili promijeniti Uvjete osiguranja, naplaćivati premiju osiguranja (osim prvog obroka), niti u ime osiguravatelja davati bilo kakve izjave koje bi osiguravatelja obavezivale.

XVII. Sudski spor

Članak 22.

- 1] Za slučaj spora u provedbi prava i obaveza iz sklopljenog ugovora o osiguranju, nastali spor će se prvenstveno rješavati na temelju sporazuma uz sklapanje izvansudske nagodbe o prijespornom odnosu.
- 2] Ukoliko se nastali spor ne riješi sklapanjem izvansudske nagodbe u roku 15 dana od dana nastanka spora, za rješavanje spora ugovara se nadležnost stvarno nadležnog suda u Sarajevu.

XVIII. Završna odredba

Članak 23.

- 1] Za regulisanje svih odnosa, prava i obaveza između zainteresiranih osoba temeljem sklopljenog ugovora o osiguranju, a koji nisu regulisani ovim Uvjetima, Posebnim uvjetima, sklopljenim ugovorom o osiguranju, suppotpisanim pisanim priložima i ovjerenim izjavama, primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o obligacionim odnosima.
- 2] Danom početka primjene ovih uvjeta prestaju da važe Opći uvjeti za osiguranje života od 10.01.2007. godine.
- 3] Opći uvjeti za osiguranje života od 10.01.2007. godine primjenjivat će se na ugovore o osiguranju sklopljene prema tim uvjetima do isteka ugovora.
- 4] Opći uvjeti za osiguranje osoba, broj: 158-00/12 od 29.02.2012.godine se primjenjuju od dana izdavanja suglasnosti Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH odnosno od 23.05.2012.godine. (Rješenje broj:1.0.-059-618/12 od 11.05.2012. godine).

Predsjednik Uprave

Željko Pervan

Sarajevo, 23.05.2012.godine

POSEBNI UVJETI ZA DOPUNSKO OSIGURANJE OD POSLJEDICA NESRETNOG SLUČAJA UZ OSIGURANJE ŽIVOTA

Posebne uvjete za dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja uz osiguranje života, broj: 162-00/12 od 29.02.2012.godine, usvojila je Uprava BSO d.d. Sarajevo u skladu sa člankom 129. Statuta BOSNA-SUNCE osiguranje d.d. Sarajevo broj: 270-00/09 od 27.04.2009. godine (notarska obrada i ovjera Prečišćenog teksta Statuta, broj: OPU-IP:226/2009), i Rješenjem Agencije za nadzor osiguranja F BiH broj:1.0.-059-618-1/12 od 11.05.2012. godine, na sjednici održanoj 23.05.2012.godine

POSEBNI UVJETI ZA DOPUNSKO OSIGURANJE OD POSLJEDICA NESRETNOG SLUČAJA UZ OSIGURANJE ŽIVOTA

I. Uvodne odredbe

Članak 1.

- 1] Posebni uvjeti za dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja uz osiguranje života (u daljnjem tekstu: uvjeti), zajedno sa: Tablicom za određivanje postotaka trajnog gubitka opće radne sposobnosti (invalidnosti) kao posljedice nesretnog slučaja (nezgode) koja je sastavni dio uvjeta, Općim uvjetima za osiguranje osoba, Posebnim uvjetima osiguranja života za slučaj smrti i doživljenja, ponudom, policom osiguranja i svim supotpisanim priložima polici osiguranja, čine sastavni dio ugovora o osiguranju života za slučaj smrti i doživljenja s dopunskim osiguranjem od posljedica nesretnog slučaja.
- 2] Dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja uz osiguranje života (u daljnjem tekstu: dopunsko osiguranje), može se sklopiti samo istovremeno sa sklapanjem ugovora o osiguranju života za slučaj smrti i doživljenja, na istoj polici osiguranja.

II. Osiguranik

Članak 2.

- 1] Prema ovim uvjetima, osiguranik je ona osoba na čiji je život zaključeno osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja.

III. Opseg pokriva

Članak 3.

- 1] Prema ovim uvjetima, osiguranje pokriva:
  - 1] smrt zbog nesretnog slučaja,
  - 2] trajni gubitak opće radne sposobnosti (invalidnost) - kao posledicu ostvarenja nesretnog slučaja i
  - 3] dnevnu naknadu za dane potrebnog liječenja u bolnici zbog posljedica ostvarenja nesretnog slučaja.

IV. Trajanje osiguranja

Članak 4.

- 1] Dopunsko osiguranje od posljedice nesretnog slučaja stupa na snagu u dvadesetčetiri sata prvog u mjesecu kako je i upisano na polici osiguranja života za slučaj smrti i doživljenja.
- 2] Dopunsko osiguranje može prestati:
  - 1] istekom ugovora o osiguranju života za slučaj smrti i doživljenja,
  - 2] smrću osiguranika,
  - 3] raskidom ugovora o osiguranju života za slučaj smrti i doživljenja iz bilo kojeg razloga,
  - 4] utvrđivanjem 100%-tne invalidnosti osiguranika,
  - 5] ako je osiguranik postao potpuno poslovno nesposoban ili ako duševno oboli.

V. Pojam nesretnog slučaja

Članak 5.

- 1] Nesretnim slučajem, u smislu ovih uvjeta, smatra se svaki iznenadni i o volji osiguranika neovisni događaj, koji, djelujući uglavnom izvana i naglo na tijelo osiguranika, ima za posledicu: smrt osiguranika, potpuni ili djelimični invaliditet osiguranika odnosno narušenje zdravlja koje zahtijeva liječenje osiguranika u bolnici.
- 2] U skladu s općenitom definicijom nesretnog slučaja iz prethodnog stavka, nesretnim slučajem smatra se:
  - 1] gaženje, sudar, pad, okliznuće, udar kakvim predmetom ili o kakav predmet,
  - 2] udar električne struje ili groma,
  - 3] ranjavanje oružjem ili drugim predmetima, ubod kakvim predmetom,
  - 4] udar ili ujed životinje, ubod insekta ali ne i infektivna bolest prouzročena takvim ubodom,

Posebni uvjeti za dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja uz osiguranje života

- 5] trovanje hemijskim sredstvima, osim u slučaju profesionalne bolesti,
- 6] infekcija ozljede prouzročene nesretnim slučajem,
- 7] trovanje zbog udisanja plinova ili otrovnih para, osim u slučaju profesionalne bolesti,
- 8] opekline vatrom ili električitetom, vrućim predmetom, tekućinama ili parom, kiselinama, lužinama i sl.,
- 9] davljenje i utapljanje,
- 10] gušenje ili ugušenje zbog zatrpavanja (zemljom, pijeskom i sl.),
- 11] prsnuće mišića, iščašenje, uganuće, prijelom zdravih kostiju, ako nastanu zbog naglih tjelesnih pokreta ili iznenadnih naprezanja izazvanih nepredviđenim vanjskim događajima, ako je to nakon ozljede utvrđeno u bolnici ili u drugoj zdravstvenoj ustanovi,
- 12] djelovanje svjetlosti, sunčevih zraka, temperature ili lošeg vremena, ako im je osiguranik bio neposredno izložen nakon ostvarenog nesretnog slučaja ili se našao u takvim nepredviđenim okolnostima koje nije mogao spriječiti ili im je bio izložen radi spašavanja ljudskog života,
- 13] djelovanje rentgenskih ili radioaktivnih zraka, ako nastupe naglo i iznenada, osim u slučaju profesionalne bolesti.
- 3] Prema ovim uvjetima, ne smatraju se nesretnim slučajem:
- 1] zarazne bolesti, profesionalne bolesti, bolesti nastale kao posljedica psihičkih utjecaja,
  - 2] trbušne kile, kile na pupku, vodene i ostale kile, osim onih koje nastanu zbog izravnog oštećenja trbušnog zida nakon izravnog djelovanja vanjske mehaničke sile na trbušni zid, ako je nakon ozljede utvrđena ozljeda mekih dijelova trbušnog zida u tom području,
  - 3] infekcije i bolesti koje nastanu zbog raznih alergija, rezanja ili kidanja žuljeva ili drugih izraslina tvrde kože,
  - 4] anafilaktički šok, osim ako nastupi pri liječenju zbog nastalog nesretnog slučaja,
  - 5] hernija disci intervertebralis, sve vrste lumbalgija, diskopatija, spondiloze, spondilosteza, spondiloliza, sakralgija, miofascitis, kokcigodinija, išialgija, fibrozitis i sve patoanatomske promjene slabinsko križne regije, označene analognim terminima,
  - 6] odljepljenje mrežnice (ablatio retinae) bolesnog ili promjenjenog degenerativnog oka,
  - 7] posljedice koje nastanu zbog delirijum tremensa ili djelovanja droga,

- 8] posljedice medicinskih, naročito operativnih zahvata, koje se poduzimaju radi liječenja ili preventive, radi sprječavanja bolesti, osim ako je do tih posljedica došlo zbog dokazane pogreške medicinskog osoblja (vitium artis),
- 9] patološke promjene kostiju i patološke epifizioloze,
- 10] sustavne neuromuskularne bolesti i endokrine bolesti,
- 11] srčani infarkt ili nesretni slučaj kojemu je prethodio srčani infarkt kod već liječenog bolesnika od simptoma te bolesti,
- 12] moždani udar ili nesretni slučaj kojemu je neposredno prethodio moždani udar kod već liječenog bolesnika od simptoma te bolesti,
- 13] nesretni slučaj prouzročen poremećajem svijesti ili akutnim duševnim poremećajem kod već liječenog bolesnika od simptoma tog poremećaja.

VI. Plaćanje premije

Članak 6.

- 1] Ugovoreni iznos premije za ovo osiguranje, plaća se na ugovoreni način i prema ugovorenim rokovima plaćanja, kao što je ugovorena premija osiguranja u ugovoru o osiguranju osobe za slučaj smrti i doživljenja.

VII. Obaveza osiguravatelja

Članak 7.

- 1] Ako se u smislu ovih uvjeta, ostvari nesretni slučaj, ovisno o ugovorenom pokrću posljedice nesretnog slučaja, osiguravatelj je obavezan isplatiti:
  - 1] osiguranu sumu prema članku 4. stavku 1. tački 3. Posebnih uvjeta osiguranja života za slučaj smrti i doživljenja,
  - 2] postotak od osigurane sume koji je identičan utvrđenom postotku trajnog invaliditeta osiguranika. Ako utvrđeni postotak trajnog invaliditeta iznosi više od 50%, tada osiguravatelj za svaki postotak iznad 50% isplaćuje dvostruki postotak od osigurane sume,
  - 3] ugovoreni iznos dnevne naknade za boravak osiguranika u bolnici radi liječenja, kao posljedice nesretnog slučaja ako je boravak osiguranika u bolnici neophodan.

VIII. Isključenje i ograničenje obaveze osiguravatelja

Članak 8.

- 1] Osiguravateljeva obaveza potpuno je isključena, ako nesretni slučaj nastupi kao posljedica:
  - 1] potresa,
  - 2] upravljanja letjelicama svih vrsta, plovnim objektima, motornim i drugim vozilima bez propisane službene isprave koja daje ovlaštenje vozaču za upravljanje tom vrstom i tipom letjelice, plovnog objekta, motornog i drugog vozila,
  - 3] djelovanja alkohola na osiguranika. Smatra se da je nesretni slučaj nastao zbog djelovanja alkohola, ako je u vrijeme nastanka nesretnog slučaja, koncentracija alkohola u krvi osiguranika bila viša od 0,8 promila u slučaju da je osiguranik tada bio u svojstvu vozača, odnosno viša od 1,0 promila u ostalim slučajevima. Osiguravateljeva obaveza isključena je bez obzira na odgovornost treće osobe za nastanak osiguranog slučaja,
  - 4] djelovanja opojnih droga i/ili lijekova na osiguranika, bez obzira na bilo kakvu odgovornost treće osobe za nastanak nesretnog slučaja,
  - 5] rata, bez obzira je li objavljen,
  - 6] ratnih događaja, neprijateljstava ili ratu sličnih radnji, građanskog rata, revolucije, ustanka ili građanskih nemira koji nastanu iz takvih događaja,
  - 7] sabotaže ili terorizma, počinjenog iz političkih pobuda, nasilja ili drugih sličnih događaja, u kojima je sudjelovao osiguranik.
- 2] Ako nije posebno ugovoreno i ako nije plaćena odgovarajuća povećana premija, ugovorene osigurane sume smanjuju se u razmjeru između premije koju je trebalo platiti i stvarno plaćene premije, ako nesretni slučaj nastane kao posljedica:
  - 1] vožnje zrakoplovom ili letjelicama svih vrsta, vožnje plovnim objektima osim u svojstvu putnika u javnom prijevozu, kao i pri sportskim skokovima padobranom,
  - 2] sportske rekreacije, treninga i sudjelovanja u javnim sportskim natjecanjima u svojstvu registriranog člana sportske organizacije (amateri i profesionalci),
  - 3] toga što je osiguranik prebolio neku težu bolest ili je u trenutku zaključenja ugovora bio teže bolestan, imao urođenu ili stečenu tjelesnu manu ili nedostatak.

IX. Prijava nesretnog slučaja

Članak 9.

- 1] Ako je ostvarenje nesretnog slučaja za posljedicu imalo smrt osiguranika, korisnik je uz prijavu nesretnog slučaja dužan osiguravatelju podnijeti sljedeće:
  - 1] policu osiguranja,
  - 2] dokaz da je smrt nastupila kao posljedica nesretnog slučaja u roku od šest mjeseci od dana ostvarenja nesretnog slučaja,
  - 3] dokaz o pravu na korist iz osiguranja.
- 2] Ako je ostvarenje nesretnog slučaja za posljedicu imalo invalidnost osiguranika, korisnik je uz prijavu nesretnog slučaja dužan osiguravatelju podnijeti sljedeće:
  - 1] policu osiguranja,
  - 2] dokaz o okolnostima nastanka nesretnog slučaja i originalnu medicinsku dokumentaciju radi utvrđivanja konačnog postotka invalidnosti,
  - 3] dokaz o pravu na korist iz osiguranja, ako osiguranik nije korisnik.
- 3] Ako je ostvarenje nesretnog slučaja za posljedicu imalo ozljedu zbog koje je osiguranik boravio u bolnici, korisnik je uz prijavu nesretnog slučaja dužan osiguravatelju podnijeti sljedeće:
  - 1] policu osiguranja,
  - 2] potvrdu liječnika koji je liječio osiguranika koja mora sadržavati: liječnički nalaz s potpunom dijagnozom,
  - 3] podatke radi čega i kada je počelo liječenje, te od kojeg do kojeg datuma je osiguranik boravio u bolnici,
  - 4] dokaz o pravu na korist iz osiguranja, ako osiguranik nije korisnik.

X. Utvrđivanje trajne invalidnosti

Članak 10.

- 1] Ako se kao posljedica ostvarenja nesretnog slučaja utvrdi trajna invalidnost osiguranika, tada je korisnik stekao pravo na odgovarajuću naknadu od osigurane sume, u visini utvrđenog postotka trajne invalidnosti.
- 2] Konačni postotak trajne invalidnosti utvrđuje osiguravatelj prema Tablici za određivanje postotka trajnog gubitka opće radne sposobnosti (invalidnosti) kao posljedice nesretnog slučaja (skr. Tablica invalidnosti), nakon završenog liječenja osiguranika, kada je nastalo stanje ustaljenosti u odnosu na ozljede i posljedice, odnosno kada

se prema liječničkom predviđanju ne očekuju poboljšanja ili pogoršanja zdravlja. Ako to stanje ustaljenosti ne nastupi ni nakon isteka treće godine od dana ostvarenja nesretnog slučaja, kao konačno stanje za određivanje postotka trajne invalidnosti, uzima se stanje nakon isteka treće godine od dana ostvarenja nesretnog slučaja.

- 3] Ako neko tjelesno oštećenje nije u Tablici invalidnosti predviđeno, postotak invalidnosti određuje se prema sličnim oštećenjima koja su predviđena u Tablici invalidnosti.
- 4] Ako su pojedini organi ili udovi, ozlijeđeni više puta tijekom trajanja osiguranja, ukupna invalidnost ne može prijeći postotak koji je određen Tablicom invalidnosti za potpuni gubitak tog uda ili organa.
- 5] U slučaju gubitka više organa ili udova, ukupna trajna invalidnost se utvrđuje na način da se postoci utvrđene invalidnosti za svaki organ ili ud zbrajaju. Međutim, zbroj utvrđenih postotaka invalidnosti ne može iznositi više od 100%, a isplata ne može biti viša od osigurane sume koja je ugovorena za slučaj 100%-tne trajne invalidnosti
- 6] Ako je osiguraniku već utvrđen postotak invalidnosti prije ostvarenja novog nesretnog slučaja (za neki prijašnji nesretni slučaj ili je invaliditet postojao prije sklapanja osiguranja), osiguravatelj će biti u obavezi samo za razliku između postotka utvrđene nove invalidnosti i postotka utvrđene prijašnje invalidnosti.
- 7] Ako osiguranik umre nakon ostvarenja nesretnog slučaja, a smrt nije posljedica ostvarenog nesretnog slučaja, obaveza osiguravatelja s naslova trajne invalidnosti utvrđuje se temeljem postojeće medicinske dokumentacije.
- 8] Ako osiguranik umre od posljedica ostvarenog nesretnog slučaja u roku od šest mjeseci od dana nastanka nesretnog slučaja, a još nije utvrđen konačni postotak invalidnosti, osiguravatelj isplaćuje osiguranu sumu predviđenu za slučaj smrti osiguranika od posljedica nesretnog slučaja, u skladu s Posebnim uvjetima osiguranja života za slučaj smrti i doživljenja.
- 9] Ako osiguranik umre od posljedica nesretnog slučaja u roku od šest mjeseci od dana nastanka nesretnog slučaja, a konačni postotak invalidnosti je već utvrđen i isplaćen, osiguravatelj isplaćuje razliku između iznosa predviđenog za slučaj smrti od posljedica nesretnog slučaja u Posebnim uvjetima osiguranja života za slučaj smrti i doživljenja i isplaćenog iznosa naknade za invalidnost.

XI. Naknada za boravak u bolnici

Članak 11.

- 1] Ako je kao posljedica ostvarenja nesretnog slučaja nastupila povreda osiguranika zbog koje osiguranik obavezno mora boraviti u bolnici, osiguravatelj isplaćuje ugovorenu dnevnu naknadu za boravak u bolnici za svaki dan proveden u bolnici, ali najviše do 180 dana provedenih u bolnici, ako je boravak u bolnici neophodan tijekom razdoblja od 360 dana od dana ostvarenja osiguranog slučaja.
- 2] Pod bolnicama se podrazumijevaju liječilišta i sanatoriji odobreni od strane državnih medicinskih vlasti, a koji se ne ograničavaju na samo jedno područje liječenja.
- 3] Danom provedenim u bolnici porazumijeva se cjelodnevni stacionirani boravak u bolnicama. Danom provedenim u bolnici ne smatra se ambulantly liječenje ili boravak koji nije stacioniran, bez obzira koliko vremena na dan traje.

XII. Završne odredbe

- 1] Danom početka primjene ovih uvjeta prestaju da važe Posebni uvjeti za dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) uz osiguranje života od 10.01.2007. godine.
- 2] Posebni uvjeti za dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) uz osiguranje života od 10.01.2007. godine primjenjivat će se na ugovore o osiguranju sklopljene prema tim uvjetima do isteka ugovora.
- 3] Ovi uvjeti se primjenjuju od dana izdavanja suglasnosti Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH odnosno od 23.05.2012. (Rješenje broj:1.0.-059-618-1/12 od 11.05.2012. godine).

Predsjednik Uprave
Željko Pervan

Sarajevo, 23.05.2012.godine

TABLICA ZA ODREĐIVANJE POSTOTAKA TRAJNOG GUBITKA OPĆE RADNE SPOSOBNOSTI (INVALIDNOSTI) KAO POSLJEDICE NESRETNOG SLUČAJA (NEZGODE)

TABLICA ZA ODREĐIVANJE POSTOTAKA TRAJNOG GUBITKA OPĆE RADNE SPOSOBNOSTI (INVALIDNOSTI) KAO POSLJEDICE NESRETNOG SLUČAJA (NEZGODE)

UVODNE NAPOMENE

- 1] Ova Tablica za određivanje postotka trajnog gubitka opće radne sposobnosti kao posljedice nesretnog slučaja (nezgode) (u daljnjem tekstu: Tablica invalidnosti) sastavni je dio Posebnih uvjeta za osiguranje od posljedica nesretnog slučaja uz osiguranje života i svakog pojedinog ugovora o osiguranju od posljedica nesretnog slučaja uz osiguranje života, koje ugovaratelj osiguranja zaključuje s osiguravateljem.
- 2] Za slučaj gubitka opće radne sposobnosti, konačni se invaliditet na udovima i kralježnici određuje najranije tri mjeseca poslije završenog cjelokupnog liječenja, izuzev kod amputacija i točaka Tablice invalidnosti gdje je drukčije određeno. Pseudoartroze i kronični fistulozni osteomielitis se ocjenjuju nakon definitivnog operativnog i fizikalnog liječenja. Ako se to ne završi ni u roku od tri godine od dana ozljede, kao konačno uzima se stanje po isteku ovog roka i prema njemu se određuje postotak invalidnosti.
- 3] Kod višestrukih ozljeda pojedinog uda, kralježnice ili organa, ukupna invalidnost na određenom udu, kralježnici ili organu određuje se tako da se za najveću posljedicu oštećenja uzima postotak predviđen u Tablici invalidnosti; od sljedeće najveće posljedice uzima se polovica postotka predviđenog u Tablici invalidnosti, redom 1/4, 1/8 itd. Ukupan postotak ne može premašiti postotak koji je određen Tablicom invalidnosti za potpuni gubitak toga uda ili organa. Za posljedice ozljede prstiju invalidnost se određuje bez primjene gornjeg načela uz uvažavanje posebnih odredbi iz Tablice invalidnosti. Obavezno je komparativno mjerenje artmetrom.
- 4] U osiguranju osoba od posljedica nesretnog slučaja kod gubitka opće radne sposobnosti primjenjuje se isključivo postotak određen ovom Tablicom invalidnosti.
- 5] Ocjene invalidnosti za različite posljedice na jednom zglobu se ne zbrajaju, a invalidnost se određuje po onoj tački koja daje najveći postotak, izuzev koljena, gdje se primjenjuje načelo iz tačke 3, s tim što zbroj postotka za pojedinačne posljedice ne može prijeći ukupno 30% invalidnosti. Prilikom primjene određenih točaka iz Tablice invalidnosti, za jednu posljedicu, primjenjuje se na istim organima ili udovima ona tačka koja određuje najveći postotak, odnosno nije dozvoljena primjena dvije tačke za isto funkcionalno oštećenje, odnosno posljedicu.
- 6] U slučaju gubitka ili oštećenja više udova ili organa zbog jednog nesretnog slučaja, postoci invalidnosti za svaki pojedini ud ili organ zbrajaju se, ali ne mogu iznositi više od 100%.
- 7] Ako neko oštećenje nije predviđeno u Tablici invaliditeta, postotak invaliditeta određuje se u skladu sa sličnim oštećenjima koja su navedena u Tablici invaliditeta, ali on ne može biti viši od postotka one tačke s kojom se uspoređuje.
- 8] Ako je opća radna sposobnost osiguranika bila trajno umanjena prije nastanka nesretnog slučaja, obaveza osiguravatelja određuje se prema novoj invalidnosti, nezavisno od ranijeg, osim u sljedećim slučajevima:
  - a] ako je prijavljen nesretni slučaj prouzrokovao povećanje dotadašnje invalidnosti, obaveza osiguravatelja se utvrđuje prema razlici između ukupnog postotka invalidnosti i ranijeg postotka;
  - b] ako osiguranik prilikom nesretnog slučaja izgubi ili ozlijedi jedan od ranije ozlijeđenih udova ili organa, obaveza osiguravatelja utvrđuje se samo prema povećanoj invalidnosti;
  - c] ako ranije degenerativne bolesti zglobo-koštanog sustava utječu na povećanje invalidnosti nakon nesretnog slučaja, osiguravatelj će konačnu invalidnost iz Tablice invalidnosti umanjiti razmjerno stanju bolesti za jednu polovinu ili jednu trećinu;
  - d] ako se dokaže da osiguranik boluje od šećerne bolesti, bolesti centralnog i perifernog živčanog sustava, gluhoće, slabovidnosti, bolesti krvožilnog sustava ili kronične plućne bolesti, te ako te bolesti utječu na povećanje invalidnosti nakon nesretnog slučaja, osiguravatelj će konačnu invalidnost iz Tablice invalidnosti umanjiti za jednu polovicu;
  - e] ako je ranija kronična bolest uzrok nastanka nesretnog slučaja, osiguravatelj će konačnu invalidnost iz Tablice invalidnosti umanjiti za jednu polovicu.
- 9] Subjektivne tegobe u smislu smanjenja motorne snage mišića, bolova i otoka na mjestu ozljede ne uzimaju se u obzir pri određivanju postotka trajnog gubitka opće radne sposobnosti] Individualne sposobnosti, socijalni položaj ili zanimanje (profesionalna sposobnost) ne uzimaju se u obzir pri određivanju postotka invalidnosti.

Tablica za određivanje postotaka trajnog gubitka opće radne sposobnosti (invalidnosti) kao posljedice nesretnog slučaja (nezgode)

I. Glava

- 1] Žarišna oštećenja mozga s klinički utvrđenom slikom dekortikacije odnosno decerebracije:
- hemiplegija inveteriranog tipa s afazijom i agnozijom;
  - demencija (Korsakovljev sindrom);
  - obostrani Parkinsonov sindrom s izraženim rigorom;
  - kompletna hemiplegija, paraplegija, triplegija, tetraplegija;
  - epilepsija s demencijom i psihičkom deterioracijom;
  - psihoza iza organske ozljede mozga 100%
- 2] Oštećenje mozga s klinički utvrđenom slikom:
- hemipareza s jako izraženim spasticitetom;
  - ekstrapiramidalna simptomatologija (nemoćnost koordinacije pokreta ili postojanje grubih nehotičnih pokreta);
  - pseudobulbarna paraliza s prisilnim plačem ili smijehom;
  - oštećenje malog mozga s izraženim poremećajima ravnoteže hoda i koordinacije pokreta....90%
- 3] Pseudobulbarni sindrom..... 80%
- 4] Epilepsija s učestalim napadima i karakternim promjenama ličnosti, bolnički evidentirana nakon bolničkog liječenja s odgovarajućim ispitivanjima.. 70%
- 5] Žarišna oštećenja mozga s bolnički evidentiranim posljedicama psihoorganskog sindroma, s nalazom psihijatra i psihologa nakon bolničkog liječenja s odgovarajućim ispitivanjima:
- a] u lakom stupnju ..... do 40%
  - b] u srednjem stupnju..... do 50%
  - c] u jakom stupnju ..... do 60%
- 6] Hemipareza ili disfazija:
- a] u lakom stupnju ..... do 30%
  - b] u srednjem stupnju ..... do 40%
  - c] u jakom stupnju ..... do 50%
- 7] Oštećenja malog mozga s adiadohokinezom i asinergijom 80%
- 8] Epilepsija:
- a] bez napada uz redovitu medikaciju... do 15%
  - b] s rijetkim napadima uz medikaciju .... do 30%
- 9] Udarne ozljede mozga:
- a] postkontuzioni sindrom uz postojanje objektivnog neuro-loškog nalaza poslije bolnički utvrđene kontuzije mozga..... do 15%
  - b] operirani interacerebralni hematom bez neurološkog ispada..... do 15%

- 10] Stanje poslije trepanacije svoda lubanje i/ili prijeloma baze lubanje-svoda lubanje, rentgenološki verificirano do 5%

POSEBNE ODREDBE

- 1] Za kraniocerebralne ozljede koje nisu bolnički utvrđene i liječene u roku 24 sata nakon ozljede, ne priznaje se invaliditet po tačkama od 1 do 10.
- 2] Za posljedice potresa mozga ne određuje se invaliditet.
- 3] Svi oblici epilepsije moraju biti bolnički utvrđeni uz primjenu suvremenih dijagnostičkih metoda.
- 4] Kod različitih posljedica kraniocerebralnih ozljeda zbog jednog nesretnog slučaja postoci se za invaliditet ne zbrajaju, već se postotak određuje samo po tački koja je najpovoljnija za osiguranike.
- 5] Trajni invaliditet za tačke 1 do 10 određuje se najranije godinu dana poslije ozljede, a za traumatske epilepsije dvije godine poslije ozljede.

- 11] Gubitak vlasišta:

- a] trećina površine vlasišta 3%
- b] polovica površine vlasišta..... 10%
- c] čitavo vlasište..... 25%

II. Oči

- 12] Potpuni gubitak vida oba oka 100%
- 13] Potpuni gubitak vida jednog oka..... 30%
- 14] Oslabljenje vida jednog oka:
za svaku desetinu smanjenja 3%
- 15] U slučaju da je na drugom oku vid oslabljen za više od tri desetine, za svaku desetinu smanjenja vida ozlijeđenog oka 6%
- 16] Diplopija kao trajna i ireparabilna posljedica ozljede oka:
- a] eksterna oftalmoplegija 5%
  - b] totalna oftalmoplegija 15%
- 17] Gubitak očne leće:
- a] afakija jednostrana 15%
  - b] afakija obostrana 30%
- 18] Nepotpuna unutarnja oftalmoplegija 5%
- 19] Koncentrično suženje vidnog polja na preostalom oku:
- a] do 60 stupnjeva 5%
  - b] do 40 stupnjeva 20%
  - c] do 20 stupnjeva..... 40%
  - d] do 5 stupnjeva..... 60%

- 20] Jednostrano koncentrično suženje vidnog polja:
 a] do 50 stupnjeva..... 3%
 b] do 30 stupnjeva..... 10%
 c] do 5 stupnjeva..... 27%
 21] Homonimna hemianopsija 27%

POSEBNE ODREDBE

- 1] Posljedice bolnički dijagnosticirane postraumatske ablacije retine i opacitates corporisvis-trei određuje se po tačkama 13, 14] ili 15.
 2] Oštećenja oka ocjenjuju se po završenom liječenju izuzev po tačkama 16] i 18] za koje minimalni rok iznosi godinu dana nakon ozljede.

III. Uši

- 22] Potpuna gluhoća na oba uha s urednom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa..... 38%
 23] Potpuna gluhoća na oba uha s ugaslom kaloričkom reakcijom vestibularnog organa ... 60%
 24] Oslabljen vestibularni organ s urednim sluhom 2%
 25] Potpuna gluhoća na jednom uhu s urednom kaloričkom reakcijom vestibularnog organa ... 10%
 26] Potpuna gluhoća na jednom uhu s ugaslom kaloričkom reakcijom vestibularnog organa na tom uhu 15%
 27] Obostrana naglušost s urednom kaloričkom reakcijom vestibularnog organa obostrano; ukupni gubitak sluha po Fowler-Sabine:
 a] 20 - 30%..... 2%
 b] 31 - 60%..... 5%
 c] 61 - 85%..... 15%
 28] Obostrana naglušost s ugaslom kaloričkom reakcijom vestibularnog organa: ukupni gubitak sluha po Fowler-Sabine:
 a] 20 - 30%..... 5%
 b] 31 - 60%..... 15%
 c] 61 - 85%..... 27%
 29] Jednostrana teška naglušost s urednom kaloričkom reakcijom vestibularnog organa; gubitak sluha na razini od 90-95 decib..... 5%
 30] Jednostrana teška naglušost s ugaslom kaloričkom reakcijom vestibularnog organa; gubitak sluha na razini 90-95 decibela..... 7%
 31] Ozljeda ušne školjke:
 a] djelimičan gubitak ili djelimično unakaženje 2%
 b] potpuni gubitak ili potpuno unakaženje.... 5%

POSEBNE ODREDBE

Za sve slučajeve iz ove glave određuje se invalidnost poslije završenog liječenja, ali ne ranije od 6 mjeseci nakon ozljede, izuzev tačke 31] koja se ocjenjuje po završenom liječenju.

IV. Lice

- 32] Ožiljno deformirajuća oštećenja lica praćena funkcionalnim smetnjama i/ili postraumatski deformiteti kostiju lica:
 a] u lakom stupnju 2%
 b] u srednjem stupnju..... 5%
 c] u jakom stupnju 15%

POSEBNE ODREDBE

Za kozmetičke i estetske ožiljke na licu ne određuje se invalidnost.

- 33] Ograničeno otvaranje usta:
 (Razmak gornjih i donjih zuba):
 a] do 4 cm 3%
 b] do 3 cm 10%
 c] do 1.5 cm..... 27%
 34] Defekti na čeljusnim kostima, na jeziku ili nepcu s funkcionalnim smetnjama:
 a] u lakom stupnju 5%
 b] u srednjem stupnju..... 15%
 c] u jakom stupnju 27%

POSEBNE ODREDBE

Za slučajeve po tačkama 32, 33] i 34] invalidnost se određuje poslije završenog liječenja, ali ne ranije od 6 mjeseci poslije ozljede.

- 35] Gubitak stalnih zubi:
 - do 16 za svaki zub..... 0,5%
 - za 17 i više, za svaki zub..... 1%
 36] Pareza facijalnog živca poslije prijeloma sljepoočne kosti ili ozljede odgovarajuće parotidne regije:
 a] u lakom stupnju 5%
 b] u srednjem stupnju..... 10%
 c] u jakom stupnju s kontrakturom i tikom mimičke muskulature 15%
 d] paraliza facijalnog živca..... 25%

Tablica za određivanje postotaka trajnog gubitka opće radne sposobnosti (invalidnosti) kao posljedice nesretnog slučaja (nezgode)

POSEBNE ODREDBE

Invalidnost po tački 36] određuje se poslije završenog liječenja, ali ne ranije od 1 godine poslije ozljede.

V. Nos

- 37] Ozljede nosa:
- a] djelimičan gubitak nosa ..... do 10%
  - b] gubitak čitavog nosa ..... do 27%
- 38] Promjena oblika piramide nosa:
- a] u srednjem stupnju..... do 5%
  - b] u jakom stupnju..... do 10%
- 39] Otežano disanje nakon prijeloma nosnog septuma koji je utvrđen klinički i rentgenološki neposredno nakon ozljede..... 3%

VI. Dušnik i jednjak

- 40] Stenoza dušnika poslije ozljede grkljana i početnog dijela dušnika 5%
- 41] Stenoza dušnika radi koje se mora trajno nositi kanila 60%
- 42] Trajna organska promuklost nakon ozljede, jačeg intenziteta 10%
- 43] Suženje jednjaka:
- a] u lakom stupnju..... 5%
  - b] u srednjem stupnju..... 15%
  - c] u jakom stupnju..... 27%
- 44] Potpuno sušenje jednjaka s trajnim gastrostomom ..... do 5%

VII. Prsni koš

- 45] Prijelom tri ili više rebara zacijeljen s pomakom bez smanjenja plućne ventilacije restriktivnog tipa..... do 5%
- 46] Stanje nakon torakotomije ..... do 5%
- 47] Oštećenje plućne funkcije restriktivnog tipa uslijed prijeloma rebara, penetrantnih ozljeda prsnog koša, posttraumatskih adhezija, hematotoraksa i pneumotoraksa:
- a] u lakom stupnju: vitalni kapacitet umanjnjen za 20-30% 10%
  - b] u srednjem stupnju: vitalni kapacitet umanjnjen za 31-50% ..... do 27%
  - c] u jakom stupnju: vitalni kapacitet umanjnjen za više od 51% ..... do 50%

- 48] Fistula nakon empijema..... 10%
- 49] Kronični plućni apsces..... 15%

POSEBNE ODREDEBE

- 1] Kapacitet pluća određuje se ponovljenom spirometrijom, a po potrebi i detaljnom pulmološkom obradom i ergometrijom.
- 2] Ako su stanja iz tačke 45, 46, 48] i 49] praćena poremećajem plućne funkcije restriktivnog tipa, onda se invalidnost ne ocjenjuje po navedenim tačkama već po tački 47.
- 3] Po tačkama 47, 48] i 49] invalidnost se ocjenjuje nakon završenog liječenja, ali ne ranije od jedne godine od dana ozljede.
- 4] Za prijelom jednog ili dva rebra ne određuje se invalidnost.
- 50] Gubitak jedne dojke do 50 godina života 5%
- 51] Gubitak obje dojke:
- a] do 50 godina života..... 27%
  - b] preko 50 godina života..... 10%
  - c] teško oštećenje obje dojke do 50 godina života ..... do 5%
- 52] Posljedice penerantnih ozljeda srca i velikih krvnih žila prsnog koša:
- a] srce s normalnim elektrokardiogramom ..27%
  - b] srce s promijenjenim elektrokardiogramom: prema težini promjene..... do 60%
  - c] oštećenje krvnih žila 10%
  - d] aneurizma aorte s implantatom 38%

VIII. Koža

- 53] Dublji ožiljci na tijelu nakon opekotina ili ozljeda bez smetnje motiliteta, a zahvaćaju:
- a] do 20% površine tijela..... do 5%
  - b] preko 20% površine tijela..... 10%
- 54] Duboki ožiljci na tijelu nakon opekotina ili ozljeda, a zahvaćaju:
- a] do 10% površine tijela..... do 5%
  - b] do 20% površine tijela..... do 15%
  - c] preko 20% površine tijela..... 27%

POSEBNE ODREDBE

- 1] Slučajevi iz točaka 53] i 54] izračunavaju se primjenom pravila devetke (shema se nalazi na kraju tablice).

- 2] Dublji ožiljak nastaje nakon intermedijalne opekotine (II B stupanj) i/ili ozljede s manjim defektom kože
- 3] Duboki ožiljak nastaje nakon duboke opekotine (III stupanj) ili podkožne subdermalne (IV stupanj) i/ili veće ozljede kožnog pokrivača.
- 4] Za posljedice epidermalne opekotine (I stupanj) i površine (II A stupanj) invalidnost se ne određuje.
- 5] Funkcionalne smetnje (motilitet) izazvane opekotinama ili ozljedama iz tačke 54] ocjenjuju se i prema odgovarajućim tačkama Tablice invalidnosti.

IX. Trbušni organi

- 55] Traumatska hernija verificirana, u bolnici neposredno poslije ozljede, ako je istovremeno bila pored hernije verificirana ozljeda mekih dijelova trbušnog zida u tom području..... 5%
- 56] Ozljeda ošita:
  - a] stanje nakon prsnuća ošita verificiranog u bolnici neposredno nakon ozljede i kirurški zbrinuto 15%
  - b] dijafragmalna hernija - recidiv nakon kirurški zbrinute dijafragmalne traumatske hernije 27%
- 57] Postoperativna hernija poslije laparatomije koja je rađena zbog ozljede:
  - a] lakši stupanj 5%
  - b] teški stupanj 15%
- 58] Operativni ožiljak ili ožiljci radi eksplorativne laparatomije 5%
- 59] Ozljeda crijeva i/ili jetre, slezene, želuca:
  - a] sa šivanjem 10%
  - b] ozljeda crijeva ili želuca s resekcijom.... 15%
  - c] ozljeda jetre s resekcijom 27%
- 60] Gubitak slezene (splenektomia):
  - a] do 20 godina starosti 20%
  - b] preko 20 godina starosti 10%
- 61] Ozljeda gušterače prema funkcionalnom oštećenju..... do 15%
- 62] Anus praeternaturalis-trajni 50%
- 63] Sterkoralna fistula 27%
- 64] Incontinentio alvi - trajna:
  - a] djelimična 27%
  - b] potpuna 60%

X. Mokraćni organi

- 65] Gubitak jednog bubrega uz normalnu funkciju drugog 27%
- 66] Gubitak jednog bubrega uz oštećenje funkcije drugog:
  - a] u lakom stupnju, do 30% oštećenja funkcije..... 38%
  - b] u srednjem stupnju, do 50% oštećenja funkcije 55%
  - c] u jakom stupnju, preko 50% oštećenja funkcije ..... do 80%
- 67] Funkcionalna oštećenja jednog bubrega:
  - a] u lakom stupnju, do 30% oštećenja funkcije..... 5%
  - b] u srednjem stupnju, do 50% oštećenja funkcije 10%
  - c] u jakom stupnju, preko 50% oštećenja funkcije 15%
- 68] Funkcionalna oštećenja oba bubrega:
  - a] u lakom stupnju, do 30% oštećenja funkcije 27%
  - b] u srednjem stupnju, do 50% oštećenja funkcije 43%
  - c] u jakom stupnju, preko 50% oštećenja funkcije 60%
- 69] Poremećaj ispuštanja mokraće uslijed ozljede uretre građirane po Charriéreu:
  - a] u lakom stupnju, ispod 18 CH 5%
  - b] u srednjem stupnju, ispod 14 CH..... 15%
  - c] u jakom stupnju, ispod 6 CH..... 33%
- 70] Ozljeda mokraćnog mjehura sa smanjenim kapacitetom za svakih 1/3 smanjenog kapaciteta 5%
- 71] Potpuna inkontinencija urina:
  - a] kod muškarca..... 38%
  - b] kod žene..... 50%
- 72] Urinarna fistula:
  - a] uretralna 15%
  - b] perinealna i vaginalna 27%

XI. Genitalni organi

- 73] Gubitak jednog testisa do 60 godina života... 10%
- 74] Gubitak oba testisa do 60 godina života ... 15%
- 75] Gubitak oba testisa preko 60 godina života .. 15%
- 76] Gubitak penisa do 60 godina života 50%
- 77] Gubitak penisa preko 60 godina života ... 20%

Tablica za određivanje postotaka trajnog gubitka opće radne sposobnosti (invalidnosti) kao posljedice nesretnog slučaja (nezgode)

- 78] Deformacija penisa s onemogućenom kohabitacijom do 60 godina života 15%
- 79] Deformacija penisa s onemogućenom kohabitacijom preko 60 godina života 15%
- 80] Gubitak maternice i jajnika do 55 godina života
- a] gubitak maternice.....27%
  - b] gubitak jednog jajnika 5%
  - c] gubitak oba jajnika 27%
- 81] Gubitak maternice preko 55 godina života... 5%
- 82] Oštećenja vulve i vagine koja onemogućavaju kohabitaciju do 60 godina života..... 50%
- 83] Oštećenja vulve i vagine koja onemogućavaju kohabitaciju preko 60 godina života 10%

XII. Kralježnica

- 84] Ozljeđa kralježnice s trajnim potpunim oštećenjem hrptene moždine ili perifernih živaca (tetraplegija, triplegija, paraplegija) s gubitkom kontrole defekacije i uriniranja 100%
- 85] Ozljeđa kralježnice s potpunom paralizom donjih ekstremiteta bez smetnje defekacije i uriniranja 80%
- 86] Ozljeđa kralježnice s trajnim djelimičnim oštećenjem hrptene moždine ili perifernih živaca (tetrapareza, tripareza) bez gubitka kontrole defekacije i uriniranja, verificirana EMG-om:
- a] u lakom stupnju.....38%
  - b] u srednjem stupnju.....50%
  - c] u jakom stupnju.....60%
- 87] Ozljeđa kralježnice s parezom donjih ekstremiteta, verificirana EMG-om:
- a] u lakom stupnju.....do 27%
  - b] u srednjem stupnju.....38%
  - c] u jakom stupnju 50%

POSEBNE ODREDBE

Oštećenja koja spadaju pod tačke 84] i 85] ocjenjuju se po utvrđivanju ireparabilnih neuroloških lezija, a tačke 86] i 87] ocjenjuju se po završenom liječenju, ali ne ranije od 2 godine od dana ozljede.

- 88] Smanjena pokretljivost kralježnice kao posljedica prijeloma najmanje dva kralješka uz promjenu krivulje kralježnice (kifoza, gib us, skolioza)
- a] u lakom stupnju ..... do 15%
  - b] u srednjem stupnju..... 27%
  - c] u jakom stupnju 38%

- 89] Smanjena pokretljivost kralježnice kao posljedica rendgenski dokazanog prijeloma vratnog segmenta:
- a] u lakom stupnju ..... do 5%
  - b] u srednjem stupnju..... 15%
  - c] u jakom stupnju 27%
- 90] Smanjena pokretljivost kralježnice poslije ozljede koštanog dijela grudnog segmenta:
- a] u srednjem stupnju..... 5%
  - b] u jakom stupnju 10%
- 91] Smanjena pokretljivost kralježnice poslije ozljede koštanog dijela slabinskog segmenta:
- a] u lakom stupnju ..... do 10%
  - b] u srednjem stupnju.....20%
  - c] u jakom stupnju 33%
- 92] Serijski prijelom spinalnih nastavaka tri ili više kralježaka 22%
- 93] Serijski prijelom poprečnih nastavaka tri ili više kralježaka .....do 5%

POSEBNE ODREDBE

- 1] Invaliditet zbog umanjene pokretljivosti vratne kralježnice nakon ozljede mekih struktura vrata se ne određuje.
- 2] Za retrofleksije vratne kralježnice koja je iznad 12 cm invaliditet se ne određuje.
- 3] Po tačkama 88., 89., 90] i 91] invaliditet se ocjenjuje 6 mjeseci nakon završenog cjelokupnog liječenja i rehabilitacije.
- 4] Invaliditet zbog instabiliteta kod ozljede kralježnice, bez prijeloma i neuroloških ispada se ne određuje.
- 5] Hernija disci intervertebralis, sve vrste lumbalgija, diskopatija, spondiloza, spondilolista, spondiloliza, sakralgija, miofascitisa, kokcigodini, ishialgija, fibrozitisa, fascitisa i sve patoanatomske promjene slabinsko-krstačne regije označene analognim terminima, nisu obuhvaćene osiguranjem.

XIII. Zdjelica

- 94] Višestruki prijelom zdjelice uz težu deformaciju ili denivelaciju sakroilijakalnih zglobova ili simfize.....27%
- 95] Simfizeoliza s horizontalnim i/ili vertikalnim pomakom:
- a] veličine 1 cm 5%
  - b] veličine 2 cm 10%
  - c] veličine preko 2 cm 20%

96]	Prijelom jedne crijevne kosti saniran uz pomak	5%
97]	Prijelom obje crijevne kosti saniran uz pomak	10%
98]	Prijelom stidne ili sjedne kosti saniran uz pomak	5%
99]	Prijelom dvije kosti: stidne, sjedne ili stidne i sjedne uz pomak.....	10%
100]	Prijelom križne kosti, saniran uz pomak....	5%
101]	Operativno odstranjena trtična kost	5%

POSEBNE ODREDBE

Za prijelom kostiju zdjelice koji su zarasli bez pomaka i bez objektivnih funkcionalnih smetnji ne određuje se invalidnost

XIV. Ruke

102]	Gubitak obje ruke ili šake	100%
103]	Gubitak ruke u ramenu (eksartikulacija)	70%
104]	Gubitak ruke u području nadlaktice.....	65%
105]	Gubitak ruke ispod lakta s očuvanom funkcijom lakta	60%
106]	Gubitak šake	55%
107]	Gubitak svih prstiju:	
	a] na obje šake	90%
	b] na jednoj šaci	45%
108]	Gubitak palca.....	15%
109]	Gubitak kažiprsta.....	7%
110]	Gubitak:	
	a) srednjeg prsta.....	6%
	b) domalog ili malog, za svaki prst	4%
111]	Gubitak metakarpalne kosti palca	više od 4%
112]	Gubitak metakarpalne kosti kažiprsta..	više od 3%
113]	Gubitak metakarpalne kosti srednjeg, domalog i malog prsta, za svaku kost.....	2%

POSEBNE ODREDBE

- 1] Za gubitak jednog članka palca određuje se polovica, a za gubitak jednog članka ostalih prstiju određuje se trećina postotka određenog za gubitak toga prsta.
- 2] Djelimičan gubitak koštano dijela članka, određuje se kao potpuni gubitak članka toga prsta.
- 3] Za gubitak jagodice prsta određuje se 1/2 postotka određenog za gubitak članka tog prsta.

114]	Potpuna ukočenost ramenog zgloba u funkcionalno nepovoljnom položaju (abdukcija) ...	33%
115]	Potpuna ukočenost ramenog zgloba u funkcionalno povoljnom položaju (abdukcija)	20%
116]	Umanjena pokretljivost ruke u ramenom zglobu, komparirana sa zdravom:	
	a] u lakom stupnju, smanjenje do 1/3 pokreta zgloba.....	do 5%
	b] u srednjem stupnju, smanjenje do 2/3 pokreta zgloba.....	10%
	c] u jakom stupnju, smanjenje preko 2/3 pokreta zgloba.....	15%
117]	Posttraumatsko recidivirajuće iščašenje ramenog zgloba koje se verificirano često javlja ..	5%
118]	Labavost ramenog zgloba s koštanim defektom zglobnih tijela	27%
119]	Pseudoartroza ključne kosti	5%
120]	Potpuno iščašenje akromioklavikularnog ili sternoklavi-kularnog zgloba	5%
121]	Endoproteza ramenog zgloba	27%
122]	Pseudoartroza nadlaktične kosti	27%
123]	Kronični osteomielitis kostiju ruke s fistulom ..	10%
124]	Paraliza živca akcesoriusa	10%
125]	Paraliza brahijalnog pleksusa	60%
126]	Djelimična paraliza brahijalnog pleksusa (ERB - gornji dio ili KLUMPKE - donji dio).....	33%
127]	Paraliza aksilarnog živca	10%
128]	Paraliza radijalnog živca	27%
129]	Paraliza živca medianusa	27%
130]	Paraliza živca ulnarisa.....	27%
131]	Paraliza dva živca jedne ruke.....	50%
132]	Paraliza tri živca jedne ruke.....	60%

POSEBNE ODREDBE

- 1] Za parezu živca određuje se maksimalno do 2/3 invalidnosti određenog za paralizaciju tog živca
  - 2] Za slučajeve od tačke 124] do 132] određuje se invalidnost po završenom liječenju, ali ne prije dvije godine poslije ozljede, uz obaveznu verifikaciju s EMG ne starijom od tri mjeseca
133]	Potpuna ukočenost zgloba lakta u funkcionalno povoljnom položaju od 100 do 140 stupnjeva	15%
134]	Potpuna ukočenost zgloba lakta u funkcionalno nepovoljnom položaju.....	27%

Tablica za određivanje postotaka trajnog gubitka opće radne sposobnosti (invalidnosti) kao posljedice nesretnog slučaja (nezgode)

- 135] Umanjena pokretljivost zgloba lakta, komparirana sa zdravim:
- a] u lakom stupnju, umanjeno do 1/3 pokreta zgloba do.....5%
  - b] u srednjem stupnju, umanjeno do 2/3 pokreta zgloba.....10%
  - c] u jakom stupnju, umanjeno preko 2/3 pokreta zgloba.....15%
- 136] Rasklimani zglob lakta - oscilacija pokreta u poprečnom smjeru:
- a] u lakom stupnju, oscilacija do 10 stupnjeva .....do 5%
  - b] u srednjem stupnju, oscilacija do 20 stupnjeva.....10%
  - c] u jakom stupnju, oscilacija preko 20 stupnjeva 20%
- 137] Endoproteza lakta.....20%
- 138] Pseudoartroza obje kosti podlaktice 20%
- 139] Pseudoartroza radiusa 15%
- 140] Pseudoartroza ulne 10%
- 141] Potpuna ukočenost podlaktice u supinaciji..20%
- 142] Potpuna ukočenost podlaktice u srednjem položaju 10%
- 143] Potpuna ukočenost podlaktice u pronaciji....15%
- 144] Umanjena rotacija podlaktice (pro-supinacija) komparirana sa zdravom:
- a] u srednjem stupnju, umanjeno do 2/3 pokreta zgloba.....5%
  - b] u jakom stupnju, umanjeno preko 2/3 pokreta zgloba.....10%
- 145] Potpuna ukočenost ručnog zgloba:
- a] u položaju ekstenzije.....10%
  - b] u osovini podlaktice 15%
  - c] u položaju fleksije.....27%
- 146] Umanjena pokretljivost ručnog zgloba komparirana sa zdravom:
- a] u lakom stupnju, umanjeno do 1/3 pokreta zgloba.....do 5%
  - b] u srednjem stupnju, umanjeno do 2/3 pokreta zgloba.....10%
  - c] u jakom stupnju, umanjeno preko 2/3 pokreta zgloba 15%
- 147] Endoproteza navikularne (čunjaste) kosti i/ili os lunatum (mjesječaste kosti) 15%
- 148] Endoproteza ručnog zgloba 20%

POSEBNE ODREDEBE

Pseudoartroza čunjaste i/ili mjesječaste kosti ocjenjuje se prema tački 146.

- 149] Potpuna ukočenost svih prstiju jedne ruke...38%
- 150] Potpuna ukočenost čitavog palca 10%
- 151] Potpuna ukočenost čitavog kažiprsta 5%
- 152] Potpuna ukočenost čitavog srednjeg prsta 1%

POSEBNE ODREDEBE

- 1] Za potpunu ukočenost jednog zgloba palca određuje se polovica, a za potpunu ukočenost jednog zgloba ostalih prstiju određuje se trećina postotka određenog za gubitak toga prsta.
- 2] Zbroj postotaka za ukočenost pojedinih zglobova jednog prsta ne može biti veći od postotka određenog za potpunu ukočenost toga prsta.

153] Nepravilno zarastao Bennettov prijelom palca...3%

154] Nepravilno zarastao prijelom metakarpalnih kostiju:

- a] I. metakarpalne kosti.....3%
- b] II, III, IV. i V. za svaku kost 1%

155] Umanjena pokretljivost distalnog ili bazalnog zgloba palca:

- a] u lakom stupnju 2%
- b] u jakom stupnju 4%

156] Umanjena pokretljivost pojedinih zglobova kažiprsta:

- a] u lakom stupnju, za svaki zglob 1,5%
- b] u jakom stupnju, za svaki zglob 2,5%

157] Umanjena pokretljivost pojedinih zglobova:

- a] srednjeg prsta:
  - u lakom stupnju, za svaki zglob 1%
  - u jakom stupnju, za svaki zglob 2%
- b] domalog ili malog prsta:
  - u lakom stupnju, za svaki zglob 0,5%
  - u jakom stupnju, za svaki zglob 1%

POSEBNE ODREDEBE

- 1] Ukupna invalidnost po tačkama 155, 156] i 157] ne može iznositi više od invalidnosti za potpunu ukočenost istoga prsta.
- 2] Pod lakim stupnjem podrazumijeva se smanjena pokretljivost za polovicu normalne pokretljivosti, a pod jakim stupnjem podrazumijeva se smanjena pokretljivost preko polovice normalne pokretljivosti.

XV. Noge

158]	Gubitak obje natkoljenice	100%
159]	Eksartikulacija noge u kuku.....	70%
160]	Gubitak natkoljenice u gornjoj trećini, bataljak nepodesan za protezu.....	60%
161]	Gubitak natkoljenice ispod gornje trećine	50%
162]	Gubitak obje potkoljenice, bataljak podesan za protezu	80%
163]	Gubitak potkoljenice, bataljak ispod 6 cm...	43%
164]	Gubitak potkoljenice, bataljak preko 6 cm...	38%
165]	Gubitak oba stopala.....	80%
166]	Gubitak jednog stopala.....	33%
167]	Gubitak stopala u Chopartovoj liniji.....	33%
168]	Gubitak stopala u Lisfrancovoj liniji.....	27%
169]	Transmetatarzalna amputacija	20%
170]	Gubitak prve ili pete metatarzalne kosti ..3%	
171]	Gubitak druge, treće ili četvrte metatarzalne kosti, za svaku kost.....	3%
172]	Gubitak svih prstiju stopala na jednoj nozi....	15%
173]	Gubitak palca na nozi:	
	a] gubitak distalnog članka palca.....	4%
	b] gubitak cijelog palca	8%
174]	Gubitak čitavog II-V prsta na nozi, za svaki prst.....	2%
175]	Djelimično gubitak II-V prsta na nozi, za svaki prst.....	1%

POSEBNE ODREDBE

Ukočenost interfalangealnih zglobova II-V prsta u ispruženom položaju ili umanjena pokretljivost ovih zglobova ne predstavlja invalidnost.

176]	Potpuna ukočenost kuka u funkcionalno povoljnom položaju.....	27%
177]	Potpuna ukočenost kuka u funkcionalno nepovoljnom položaju	38%
178]	Potpuna ukočenost oba kuka	70%
179]	Nereponirano zastarjelo traumatsko iščašenje kuka.....	38%
180]	Pseudoartroza vrata bedrene kosti sa skraćanjem.....	43%

181]	Deformirajuća posttraumatska artroza kuka poslije prijeloma uz smanjenu pokretljivost kuka s RTG verifikacijom - komparirano sa zdravim:	
	a] u lakom stupnju, umanjeno do 1/3 pokreta zgloba.....	do 10%
	b] u srednjem stupnju, umanjeno do 2/3 pokreta zgloba.....	20%
	c] u jakom stupnju, umanjeno preko 2/3 pokreta zgloba.....	33%
182]	Endoproteza kuka.....	27%
183]	Umanjena pokretljivost kuka komparirana sa zdravim:	
	a] u lakom stupnju, umanjeno do 1/3 pokreta zgloba.....	do 5%
	b] u srednjem stupnju, umanjeno do 2/3 pokreta zgloba.....	10%
	c] u jakom stupnju, umanjeno preko 2/3 pokreta zgloba.....	20%
184]	Pseudoartroza bedrene kosti	38%
185]	Nepravilno zarastao prijelom bedrene kosti uz angulaciju za:	
	a] 10 do 20 stupnjeva	do 5%
	b] preko 20 stupnjeva	10%
186]	Kronični osteomielitis kostiju nogu s fistulom ..	5%
187]	Veliki i duboki ožiljci u mišićima natkoljenice ili potkoljenice, kao i traumatske hernije mišića natkoljenice i potkoljenice, bez poremećaja funkcije zgloba	do 5%
188]	Cirkulatorne promjene nakon oštećenja velikih krvnih žila nogu:	
	a] potkoljenice	do 5%
	b] natkoljenice	do 15%
189]	Skraćenje noge uslijed prijeloma:	
	a] 2 - 4 cm.....	do 5%
	b] 4.1 - 6 cm.....	do 10%
	c] više od 6 cm	do 15%
190]	Ukočenost koljena:	
	a] u funkcionalno povoljnom položaju (do 10 stup fleksije).....	20%
	b] u funkcionalno nepovoljnom položaju ..	33%
191]	Deformirajuća artroza koljena poslije ozljede zglobnih tijela uz umanjenu pokretljivost, s rentgenološkom verifikacijom - komparirano sa zdravim:	
	a] u lakom stupnju, umanjeno do 1/3 pokreta zgloba.....	do 10%
	b] u srednjem stupnju, umanjeno do 2/3 pokreta zgloba.....	15%
	c] u jakom stupnju, umanjeno preko 2/3 pokreta zgloba.....	27%

Tablica za određivanje postotaka trajnog gubitka opće radne sposobnosti (invalidnosti) kao posljedice nesretnog slučaja (nezgode)

- 192] Umanjena pokretljivost zgloba koljena - komparirana sa zdravim:
 a] u lakom stupnju, umanjeno do 1/3 pokreta zgloba.....do 5%
 b] u srednjem stupnju, umanjeno do 2/3 pokreta zgloba.....10%
 c] u jakom stupnju, umanjeno preko 2/3 pokreta zgloba..... 15%
- 193] Rasklimanost koljena nakon ozljede kapsule i ligamentnog aparata - komparirano sa zdravim:
 a] labavost u jednom smjeru .....do 5%
 b] labavost u dva smjera 10%
 c] potrebno stalno nošenje ortopedskog aparata 27%
- 194] Endoproteza koljena..... 27%
- 195] Oštećenje meniskusa s recidivirajućim smetnjama ili stanje poslije operativnog odstranjenja meniskusa.....3%
- 196] Slobodno zglobo tijelo nastalo iza ozljede... 2%
- 197] Funkcionalne smetnje poslije odstranjenja patele:
 a] parcijalno odstranjenja patela 3%
 b] totalno odstranjenja patela 10%
- 198] Pseudoartroza patele 5%
- 199] Recidivirajući traumatski sinovitis koljena i/ili traumatska chondromalacija patela.....5%
- 200] Pseudoartroza tibije:
 a] bez koštanog defekta.....15%
 b] s koštanim defektom 27%
- 201] Nepravilno zarastao prijelom potkoljenice s valgus, varus ili recurvatum deformacijom - komparirano sa zdravom:
 a] od 5 - 15 stupnjeva .....do 5%
 b] više od 15 stupnjeva.....10%
- 202] Potpuna ukočenost skočnog zgloba u funkcionalno povoljnom položaju (5-10 stupnjeva plantarne fleksije)..... 15%
- 203] Potpuna ukočenost skočnog zgloba u funkcionalno nepovoljnom položaju 20%
- 204] Umanjena pokretljivost skočnog zgloba nakon verificiranih ozljeda koštano ligamentarnih struktura - komparirano sa zdravim:
 a] u lakom stupnju, umanjeno do 1/3 pokreta zgloba .....do 5%
 b] u srednjem stupnju, umanjeno do 2/3 pokreta zgloba.....10%
 c] u jakom stupnju, umanjeno preko 2/3 pokreta zgloba.....15%
- 205] Umanjena pokretljivost skočnog zgloba u jednom smjeru za manje od 10 stupnjeva ili umanjena pokretljivost subtalarnog zgloba - komparirano sa zdravim 3%
- 206] Endoproteza skočnog zgloba 20%
- 207] Traumatsko proširenje maleolarne viljuške stopala komparirano s a zdravim 10%
- 208] Deformacija stopala: pes ekskavatus, pes planovalgus, pes varus, pes ekvinus:
 a] u lakom stupnju .....do 5%
 b] u jakom stupnju 15%
- 209] Deformacija kalkaneusa poslije kompresivnog prijeloma .....do 15%
- 210] Deformacija talusa poslije prijeloma uz deformirajuću artrozu .....do 15%
- 211] Deformacija jedne metatarzalne kosti nakon prijeloma za svaku (ali ukupno ne više od 10%) 2%
- 212] Veća deformacija metatarzusa nakon prijeloma metatarzalnih kostiju.....do 5%
- 213] Potpuna ukočenost distalnog palca na nozi... 2%
- 214] Potpuna ukočenost proksimalnog zgloba palca na nozi ili oba zgloba 4%
- 215] Deformacija ili ukočenost II-V prsta na nozi u savijenom položaju (digitus fleksus), za svaki prst..... 1%
- 216] Veliki ožiljci na peti ili tabanu poslije ozljede mekih dijelova:
 a] površina do 1/2 tabana.....do 5%
 b] površina preko 1/2 tabana.....do 15%
- 217] Paraliza ishijadičkog živca..... 38%
- 218] Paraliza femoralnog živca 27%
- 219] Paraliza tibijalnog živca 20%
- 220] Paraliza peronealnog živca 20%
- 221] Paraliza glutealnog živca.....5%

POSEBNE ODREDBE

- 1] Za pareze živaca na nozi određuje se maksimalno do 2/3 postotka određenog za paralizujućeg živca.
- 2] Za slučajeve od tačke 217] do 221] određuje se invalidnost po završenom liječenju, ali ne ranije od 2 godine poslije ozljede, s verifikacijom EMG-a ne starijim od 3 mjeseca.

POSEBNI UVJETI OSIGURANJA ŽIVOTA ZA SLUČAJ SMRTI I DOŽIVLJENJA

Posebne uvjete osiguranja života za slučaj smrti i doživljenja, broj: 163-00/12 od 29.02.2012. godine, usvojila je Uprava BSO d.d. Sarajevo u skladu sa člankom 129. Statuta BOSNA-SUNCE osiguranje d.d. Sarajevo broj: 270-00/09 od 27.04.2009. godine (notarska obrada i ovjera Prečišćenog teksta Statuta, broj: OPU-IP:226/2009), i Rješenjem Agencije za nadzor osiguranja F BiH broj: 1.0.-059-618-5/12 od 11.05.2012. godine, na sjednici održanoj 23.05.2012.godine

POSEBNI UVJETI OSIGURANJA ŽIVOTA ZA SLUČAJ SMRTI I DOŽIVLJENJA

I. Uvodna odredba

Članak 1.

- 1] Posebni uvjeti osiguranja života za slučaj smrti i doživljenja (u daljnjem tekstu: Uvjeti), zajedno sa: Tablicom faktora smanjenja osigurane sume bez daljnjeg plaćanja premije, Tablicom faktora otkupnih vrijednosti, Općim uvjetima za osiguranje osoba, Posebnim uvjetima za osiguranje od posljedica nesretnog slučaja uz osiguranje života, ponudom, policom osiguranja i svim supotpisanim prilogima polici osiguranja, čine sastavni dio ugovora o osiguranju života za slučaj smrti i doživljenja.

II. Osiguranik

Članak 2.

- 1] Osiguranikom može postati osoba koja je prema kriterijima osiguravatelja zdrava, s navršених četrnaest godina do navršених šezdeset-pet godina života.

III. Privremena osiguravateljna zaštita

Članak 3.

- 1] Od dana kada je sklopljena ponuda osiguranja do dana ispostavljanja police osiguranja, odnosno do dana odbijanja ponude osiguranja, osiguranik ima privremenu osiguravateljnu zaštitu.
- 2] Pod privremenom osiguravateljnom zaštitom podrazumijeva se obaveza osiguravatelja u slučaju ostvarenja osiguranog slučaja u razdoblju navedenom u stavu 1. ovog članka, a na snazi je najduže trideset dana.
- 3] Privremena osiguravateljna zaštita uvijek iznosi polovinu od ponuđene osigurane svote, a ne može premašiti iznos od 25.000 EUR

(protuvrijednost u domaćoj valuti, prema srednjem kursu Centralne Banke BiH na dan sklapanja ponude), bez obzira na iznos osigurane sume. Iznos privremene osiguravateljne zaštite upisuje se na ponudi za osiguranje.

IV. Obaveza osiguravatelja

Članak 4.

- 1] Osiguravatelj se obavezuje da će:
  - 1] korisniku osiguranja, u slučaju doživljenja osiguranika, isplatiti ugovorenu osiguranu sumu za doživljenje i pripisanu sumu temeljem udjela osiguranika u dobiti osiguravatelja, ako je uplaćena ukupna ugovorena premija osiguranja,
  - 2] korisniku osiguranja, u slučaju smrti osiguranika zbog bolesti, isplatiti:
    - 1] 50% ugovorene osigurane sume, ako je smrt osiguranika nastupila u prvoj godini trajanja osiguranja, a osiguranje je sklopljeno bez liječničkog pregleda osiguranika,
    - 2] ugovorenu osiguranu sumu, ako je smrt osiguranika nastupila u razdoblju nakon isteka prve godine trajanja osiguranja do isteka treće godine ugovora o osiguranju, odnosno ako je smrt osiguranika nastupila u trudnoći i pri porodu i u prvoj godini trajanja osiguranja, odnosno ako je smrt osiguranika nastupila u prvoj godini trajanja osiguranja a osiguranje je sklopljeno s liječničkim pregledom, ugovorenu osiguranu sumu za doživljenje, ako je premija plaćena jednokratno bez obzira kada je nastupila smrt,
    - 3] ugovorenu osiguranu sumu i pripisanu sumu temeljem udjela osiguranika u dobiti osiguravatelja, ako je smrt osiguranika nastupila nakon tri godine trajanja osiguranja,
  - 3] korisniku osiguranja isplatiti osiguranu sumu za smrt uslijed nezgode, ako u roku od šest mjeseci od dana ostvarenja nesretnog slučaja u skladu s Posebnim uvjetima za dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja uz osiguranje života, nastupi smrti osiguranika kao posljedica nesretnoga slučaja. Sintagma - nesretni slučaj, detaljno je opisana u članku 5. Posebnih uvjeta za dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja uz osiguranje života.

V. Ograničenje obaveze osiguravatelja

Članak 5.

- 1] Kada se ostvari slučaj smrti, uz ograničenja obaveze osiguravatelja navedena u članku 11. stavku 3. Općih uvjeta za osiguranje osoba, osiguravatelj nije u obavezi isplatiti osiguranu sumu već samo do tada prikupljenu matematičku rezervu i ako se slučaj smrti ostvari kao posljedica:
  - 1] potresa,
  - 2] nuklearne katastrofe,
  - 3] sudjelovanja osiguranika na utrkama ili odgovarajućim trening vožnjama u kopnenom vozilu, zrakoplovu ili motornom plovilu,
  - 4] korištenja letjelica od strane osiguranika, osim u svojstvu putnika u javnom prijevozu,
  - 5] bavljenja osiguranika opasnim sportom (primjerice: ekstremni penjač, ronitelj na velikim dubinama),
  - 6] uživanja osiguranika u drogi i/ili alkoholu i/ili narkoticima,
  - 7] okolnosti koje je osiguranik namjerno prešutio ili netačno prijavio, prilikom sklapanja ugovora o osiguranju.

VI. Otkup vrijednosti police

Članak 6.

- 1] Ugovaratelj osiguranja ima pravo zahtijevati otkup vrijednosti police, ako su do tada osiguravatelju uplaćene barem tri godišnje premije.
- 2] Iznos otkupne vrijednosti obračunava se prema Tablici faktora otkupnih vrijednosti, koja čini sastavni dio police osiguranja.
- 3] Pravo zahtjeva otkupa vrijednosti police nemaju povjerioci ugovaratelja niti korisnik osiguranja. Iznimno, otkup police može zahtijevati povjerilac kojem je polica predana u zalog, ako potraživanje radi čijeg je osiguranja dan zalog, ne bude namireno o dospjeću.
- 4] Ako ugovaratelj otkupi vrijednost police, ugovor o osiguranju prestaje s danom podnošenja zahtjeva za otkup police.

VII. Kapitalizacija police

Članak 7.

- 1] Ugovaratelj osiguranja ima pravo zahtijevati kapitalizaciju police, ako su do tada osiguravatelju uplaćene barem tri godišnje premije.

- 2] U tom slučaju, ugovor o osiguranju ostaje i dalje na snazi, ugovaratelj prestaje s daljnjim plaćanjem premije, a osiguravatelj smanjuje osiguranu sumu.
- 3] Iznos smanjene osigurane sume obračunava se prema Tablici faktora smanjenih osiguranih suma bez daljnjeg plaćanja premije, koja čini sastavni dio police osiguranja.

VIII. Predujam

Članak 8.

- 1] Ugovaratelj može tražiti odobrenje predujma, ako su do tada osiguravatelju uplaćene barem tri godišnje premije.
- 2] Osiguravatelj određuje uvjete odobrenja predujma, visinu kamatne stope na odobreni predujam, posljedice neplaćanja dospjelih kamata i sl.

IX. Zalog police

Članak 9.

- 1] Ugovaratelj osiguranja ima pravo predati policu osiguranja u zalog svom povjeriocu, kao sredstvo osiguranja plaćanja za svoje dugovanje.
- 2] Prihvatom koristi iz ugovora o osiguranju - primanjem police, povjerilac ugovaratelja ne može biti opozvan sve do trenutka, kada ugovaratelj podmiri svoj dug prema tom povjeriocu.
- 3] Zalaganje police ima prema osiguravatelju ravni učinak, samo u slučaju da je ugovaratelj o tome u pisanom obliku izvjestio osiguravatelja.
- 4] Ako polica osiguranja glasi po naredbi, zalog se obavlja indosamentom.

X. Sudjelovanje osiguranika u raspodjeli dobiti osiguravatelja

Članak 10.

- 1] Osiguranik sudjeluje u ostvarenoj dobiti osiguravatelja u iznosu koji utvrđuje Skupština društva, a najviše do 90% od ostvarene dobiti.
- 2] Iznos udjela u dobiti obračunava se 31. decembra svake godine. Pravo osiguranika na sudjelovanje u dobiti osiguravatelja ostvaruje se nakon isteka treće godine trajanja osiguranja.
- 3] Osiguravatelj u pisanom obliku obavještava ugovaratelja osiguranja o obračunatom udjelu u dobiti osiguravatelja.
- 4] Obračunati udio u dobiti osiguravatelja isplaćuje se korisniku zajedno s isplatom osigurane sume.

XI. Pravo na izbor rente

Članak 11.

- 1] Korisnik osiguranja ima pravo od osiguravatelja tražiti da mu umjesto isplate dospjele osigurane sume, osiguravatelj isplaćuje rentu.
- 2] Ako korisnik i osiguravatelj postignu saglasnost o isplati rente, tu saglasnost obavezno potvrđuju potpisom ugovora o doživotnoj renti.

XII. Prijava osiguranog slučaja

Članak 12.

- 1] Korisnik osiguranja obavezan je osiguravatelju odmah prijaviti ostvarenje osiguranog slučaja i podnijeti osiguravatelju pisani zahtjev za isplatu ugovorene sume.
- 2] Uz pisani zahtjev, obavezno se osiguravatelju dostavljaju:
  - 1] polica osiguranja,
  - 2] izvod iz matične knjige rođenih za osiguranika,
  - 3] izvod iz matične knjige umrlih za osiguranika, ako je ostvaren slučaj smrti,
  4. dokazi o uzroku smrti osiguranika, ako je smrt osiguranika nastupila kao posljedica nesretnog slučaja.

XIII. Završne odredbe

Ovi uvjeti se primjenjuju od dana izdavanja suglasnosti Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH odnosno od 23.05.2012.godine (Rješenje broj: 1.0.-059-618-5/12 od 11.05.2012.godine)

Predsjednik Uprave
Željko Pervan

Sarajevo, 23.05.2012.godine

POSEBNI UVJETI ZA RIZIKO OSIGURANJE ŽIVOTA ZA SLUČAJ SMRTI KORISNIKA KREDITA

Posebne uvjete za riziko osiguranje života za slučaj smrti korisnika kredita, broj: 165-00/12 od 29.02.2012.godine, usvojila je Uprava BSO d.d. Sarajevo u skladu sa člankom 129. Statuta BOSNA-SUNCE osiguranje d.d. Sarajevo broj: 270-00/09 od 27.04.2009. godine (notarska obrada i ovjera Prečišćenog teksta Statuta, broj: OPU-IP:226/2009), i Rješenjem Agencije za nadzor osiguranja F BiH broj: 1.0.-059-618-4/12 od 11.05.2012.godine, na sjednici održanoj 23.05.2012.godine

UVJETI ZA RIZIKO OSIGURANJE ŽIVOTA ZA SLUČAJ SMRTI KORISNIKA KREDITA

I. Opće odredbe

Članak 1.

- [1] Uvjeti osiguranja života za slučaj smrti korisnika kredita (u daljnjem tekstu: Uvjeti) zajedno s Općim uvjetima osiguranja osoba i policom osiguranja čine sastavni dio ugovora o osiguranju za slučaj smrti korisnika kredita.

Članak 2.

- [1] Ugovorom o osiguranju života za slučaj smrti korisnika kredita, ugovaratelj se obavezuje jednokratno uplatiti premiju osiguranja, a osiguravatelj se obavezuje isplatiti korisniku osiguranja osiguranu sumu u skladu s odredbama ovih uvjeta.
- [2] Po ovim Uvjetima mogu se osigurati zdrave osobe s navršениh 18 (osamnaest) do navršениh 60 (šezdeset) godina života. Ako osobe nisu potpuno zdrave, a prihvatljive su glede osiguranja, osiguravaju se po uvjetima osiguranja za povećane rizike.

II. Trajanje osiguranja

Članak 3.

- [1] Osiguranje po ovim uvjetima zaključuje se s trajanjem od najmanje jedne do najviše 20 godina. Osiguranje se zaključuje za cijelo vrijeme otplate kredita.
- [2] Osiguranje prestaje vrijediti, bez obzira na ugovoreno trajanje, onog dana kada:
  - nastupi smrt osiguranika
  - osiguranik prijevremeno otplati kredit svom kreditoru.

III. Premija osiguranja

Članak 4.

- [1] Ugovaratelj osiguranja dužan je odjednom i unaprijed platiti premiju osiguranja za cijelo trajanje ugovora o osiguranju.
- [2] Premija je utvrđena cjenikom osiguravatelja, a ovisi o iznosu osigurane sume, trajanju osiguranja, životnoj dobi osiguranika, zanimanju i zdravstvenom stanju osiguranika.

IV. Obaveza osiguravatelja

Članak 5.

- [1] Ugovorom o osiguranju života za slučaj smrti korisnika kredita, osiguravatelj se obavezuje da će u slučaju smrti korisnika kredita tokom trajanja osiguranja isplatiti korisniku osiguranja odnosno kreditoru osiguranika, iznos neotplaćene glavnice kredita od dana smrti osiguranika do dana isteka ugovorene kreditne obaveze.
- [2] Obaveza osiguravatelja se odnosi samo na obaveze osiguranika prema kreditoru koje dopjevaju nakon možebitne smrti osiguranika. Ako je osiguranik prije svoje smrti kasnio s otplatom dospjelih anuiteta kredita, osiguravatelj neće preuzeti zaostale obaveze osiguranika.
- [3] Ako je smrt osiguranika nastupila tokom prve godine trajanja osiguranja, a osiguranje je zaključeno bez liječničkog pregleda, osiguravatelj isplaćuje 50% osigurane svote kreditoru.
- [4] Ako je osiguranje zaključeno sa liječničkim pregledom, a smrt osiguranika nastupi u prvoj godini trajanja osiguranja, osiguravatelj isplaćuje kreditoru iznos neotplaćenog dijela glavnice od dana smrti do dana isteka kreditne obaveze.
- [5] Ako se tokom trajanja osiguranja ne ostvari osigurani slučaj - smrt osiguranika, osiguravatelj nema obaveze isplate osigurane sume.

V. Ograničenje i isključenje obaveze osiguravatelja

Članak 6.

- [1] Osiguravatelj nije u obavezi isplatiti korisniku kreditoru osiguranika osiguranu sumu, već samo do tada prikupljenu matematičku rezervu ako:
  - osiguranik izvrši samoubistvo u razdoblju nakon isteka prve godine od zaključivanja osiguranja do isteka treće godine osiguranja
  - je smrt osiguranika prouzročena ratnim operacijama.

[2] Osiguravateljeva obaveza je isključena, ako je smrt osiguranika nastupila:

- samoubistvom osiguranika do isteka prve godine osiguranja
- jer je korisnik namjerno prouzročio smrt osiguranika
- izvršenjem smrtne kazne nad osiguranikom
- pri pokušaju ili pripremi pokušaja kaznenog djela
- zbog djelovanja alkohola ili narkotičkih sredstva
- kao posljedica krajnje nepažnje ili grubog kršenja zakonskih, ugovornih i sigurnosnih obaveza osiguranika.

VI. Prava iz osiguranja

Članak 7.

- [1] Sva prava i obaveze iz ugovora o osiguranju pripadaju ugovaratelju do trenutka dok se ne ostvari osigurani slučaj.
- [2] Kada se ostvari osigurani slučaj, na korisnika-kreditora prelaze prava iz ugovora o osiguranju.
- [3] Ako se osigurani slučaj ostvario, korisnik-kreditor podnosi pisani zahtjev osiguravatelju u roku sedam dana od dana kada je nastupio osigurani slučaj. Uz zahtjev, korisnik je obavezan priložiti:
- policu osiguranja života
  - izvod iz matične knjige umrlih
  - dokaz o uzroku smrti
  - ugovor o kreditu
  - otplatni plan

VII. Isplata osigurane sume

Članak 8.

- [1] Osiguravatelj je obavezan isplatiti osiguranu sumu u skladu s ugovorom o osiguranju u roku od četrnaest dana od dana kada je utvrđeno postojanje obaveze i njezin iznos.
- [2] Pravo na isplatu osigurane sume ima jedino korisnik-kreditor osiguranika, koji je u polici naveden prilikom zaključivanja ugovora o osiguranju.

VIII. Završne odredbe

Članak 9.

Za reguliranje svih odnosa, prava i obaveza između zainteresiranih osoba temeljem zaključenog ugovora o osiguranju, a koji nisu regulirani ovim Uvjetima i zaključenim ugovorom, primjenjuju se odredbe Zakona o obligacionim odnosima.

Članak 10.

Ovi uvjeti se primjenjuju od dana izdavanja suglasnosti Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH odnosno od 23.05.2012.godine (Rješenje broj: 1.0.-059-618-4/12 od 11.05.2012.godine).

Predsjednik Uprave
Željko Pervan

Sarajevo, 23.05.2012.godine